

Pauliina Peltokangas

KOKKOLALAISTEN 8-LUOKKALAISTEN NUORTEN AJATUKSIA VARHAISNUORUUDESSA SAADUSTA SEKSUAALIKASVATUKSESTA

**Opinnäytetyö
CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Maaliskuu 2016**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Kokkola-Pietarsaaren yksikkö	Aika Maaliskuu 2016	Tekijä/tekijät Pauliina Peltokangas
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma		
Työn nimi Kokkolalaisten 8-luokkalaisten nuorten ajatuksia varhaisnuoruudessa saadusta seksuaalikasvatuksesta		
Työn ohjaaja Sirkka Huhtakangas		Sivumäärä 42 + 7
Työelämäohjaaja Mika Sarkkinen		
<p>Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää Kokkolalaisten 8-luokkalaisten ajatuksia saadusta seksuaalikasvatuksesta: milloin ja mistä he sitä saivat, onko se ollut heidän mielestään riittävää ja mikä olisi heidän mielestään paras tapa antaa nykyään seksuaalikasvatusta. Tavoitteenani oli saada yleiskuva siitä, saavatko nuoret tarpeeksi tietoa, ja jos eivät, niin kenelle pitäisi antaa enemmän vastuuta seksuaalikasvatuksen toteuttamisesta.</p> <p>Kohderyhmänä olivat suomenkieliset kokkolalaiset 8-luokkalaiset. Tutkimusaineiston keräsin Webropolissa tekemäni kyselylomakkeen kautta. Käytin opinnäytetyössäni kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusotetta, sillä kohdejoukko oli suuri. Kyselylinkki oli auki kaksi viikkoa, toukokuun lopusta kesäkuun alkuun, ja sen aikana sain vastauksia yhteensä 122.</p> <p>Vastausten pohjalta tuli esille, että nuoret kokevat seksuaalikasvatuksen olevan Kokkolan kouluissa melko hyvällä tasolla. Mutta on kuitenkin kohtia, joihin tulevaisuudessa kannattaa kiinnittää huomiota, sillä on nuoria, jotka kokivat, etteivät ole saaneet seksuaalikasvatusta koulussa eivätkä kotona.</p>		
Asiasanat Nuoruus, varhaisnuoruus, seksuaalisuus, seksuaalikasvatus		

ABSTRACT

Unit The unit of Kokkola-Pietarsaari	Date March 2016	Author/s Pauliina Peltokangas
Degree programme Social Services		
Name of thesis Eight- graders Thoughts About Sex Education, which they Got in Early Youth.		
Instructor Sirikka Huhtakangas		Pages 42+ 7 appendices
Supervisor Mika Sarkkinen		
<p>The purpose of this thesis was to clarify how young people living in Kokkola, think about sex education: when and where they had it, do they like that there is enough sex education and what is the best way to offer sex education. My aim was to get an overview of whether the young people get enough information about sex, and if they do not, who is supposed to be given more responsibility for the implementation of sex education.</p> <p>The research was made among finnish youngsters in the 8 th grade. I got research material from questionnaires, which I made in Webropol. Then in Webropol students could their answers. In this thesis I used quantitative questions, because the target group was so large. Questionlink was open two weeks, from the end of May till the beginning of June. During this time I got 122 answers.</p> <p>The results of the research indicate that the young people are thinking that the quality of the sex education in Kokkola is pretty good, but still they need more information. However, there were those young persons, who said that they did not get sex education at school or at home. So that is the issue what we need to tackle in the future.</p>		
Key words Youth, early youth, sexuality, sex education		

TIIVISTELMÄ	
ABSTRACT	
SISÄLLYS	
1 JOHDANTO	1
2 NUORUUS KEHITTYMISEN JA KASVUN NÄKÖKULMASTA	3
2.1 Nuoruuden määritelmä	3
2.2 Nuoruuden vaiheet	4
2.2.1 Tytöstä naiseksi	5
2.2.2 Pojasta mieheksi	6
3 SEKSUAALISUUS NUORUUSIÄN NÄKÖKULMASTA	8
3.1 Seksuaalisuus käsitteenä	8
3.2 Seksuaalioikeudet nuorten seksuaalisen kasvun tukena	10
4 SEKSUAALIKASVATUKSEN ULOTTUVUUDET	12
4.1 Yleistä seksuaalikasvatuksesta	12
4.2 Seksuaalikasvatuksen historiaa	13
4.2.1 Seksuaalikasvatus koulussa	15
4.2.2 Seksuaalikasvatus kotona	15
4.2.3 Media seksuaalikasvattajana	17
5 AIHEALUEESTA TEHTYÄ AIKAISEMPAA TUTKIMUSTA	19
6 OPINNÄYTETYÖPROSESSI	21
6.1 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimustehtävä	22
6.2 Määrällinen tutkimus	23
6.3 Tutkimusaineiston keruu ja analysointi	23
6.4 Opinnäytetyön eettisyys	24
7 KYSELYN TULOKSET	26
7.1 Vastajien ikä ja tietolähteet	26
7.2 Vastajien mielipiteet seksuaalikasvatuksesta	28
7.3 Vastajien mielipide seksuaalikasvatuksen määrästä	30
7.4 Vastajien mielestä mieleisin tapa saada seksuaalikasvatusta	32
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	35
9 POHDINTA	38
LÄHTEET	41
LIITTEET	
KUVIOT	
Kuvio 1. Nuorten ikä heidän saadessaan ensimmäisen kerran tietoa seksuaalisuudesta	26

Kuvio 2. Nuorten tietolähteet	27
Kuvio 3. Lähteet, joista nuoret olisivat toivoneet saavansa tietoa	28
Kuvio 4. Kuinka miellyttävänä nuoret kokivat tilanteen, jolloin saivat tietoa?	29
Kuvio 5. Seksuaalitiedon tarpeellisuus nuorten mielestä	30
Kuvio 6. Nuorten mielipide koulun tarjoaman seksuaalikasvatuksen määrästä	31
Kuvio 7. Nuorten mielipide kodin tarjoaman seksuaalikasvatuksen määrästä	31
Kuvio 8. Keneltä nuoret saivat vastauksia nolostuttaviin kysymyksiin?	32

1 JOHDANTO

Nuoruus on elämänvaiheena merkittävä, ja siihen liittyvät odotukset ovat usein suuret. Murrosikä itsessään sisältää jo monia uusia muutoksia, joihin tottuminen on voinut olla haastavaa ja aikaa vievää. Seksuaalisuuden herääminen on siis kokonaisuudessaan isojen muutosten aikaa nuorelle, sillä myös monet kysymykset oikeasta ja väärästä ovat ajankohtaisia.

Seksuaalisuus on aiheena ajankohtainen, ja nopeasti muuttuvassa maailmassa uusi tieto kumoaa nopeasti vanhan tiedon, jolloin täytyy olla varma, että käytettävä tieto on relevanttia. Seksuaalisuus kulkee ihmisen mukana läpi elämän ja se kehittyy jatkuvasti. Elämässä on kuitenkin vaiheita, jolloin seksuaalisuuden nopea kehittyminen vaikuttaa myös ihmisen muuhun kehitykseen. Tästä esimerkkinä on nuoruudessa alkava murrosikä. Tällöin valmiita vastauksia pitäisi olla heti saatavilla, ennen kuin mahdollisia virhearvioita ennättää tapahtua. Nykyisin tietolähteitä on useita ja nuoret ovat parempia käyttämään teknologiaa kuin koskaan aiemmin. Uuden ja mahdollisesti harhaanjohtavan tiedon tuloa emme pysty estämään, mutta pystymme edelleen vaikuttamaan siihen, miten opimme sitä lukemaan ja käyttämään.

Omista mielenkiinnonkohteista johtuen halusin saada yhdistettyä opinnäytetyöhöni nuoret ja seksuaalisuuden yhteneväksi kokonaisuudeksi. Usein nuorilla on hallussaan väärää tietoa, mikä saattaa pahimmillaan johtaa koko elämään vaikuttavien päätösten tekoon. Esimerkkeinä tilanteista, joilla saattaa olla kauaskantoisia seurauksia ovat väärä tieto sukupuolitaudeista tai niiden estämisestä tai tietämättömyys ehkäisystä ja sen tärkeydestä. Tämän vuoksi näen tärkeäksi tietää, mistä nuoret hankkivat nykypäivänä tietonsa, jotta voimme tarjota heille entistä parempia ja selkeämpiä reittejä löytää oikean tiedon luokse.

Kuten palveluiden kehittämisessä yleensä, on tärkeää kuulla asiakasta siinä, millä tavalla hän toivoisi palveluiden olevan tulevaisuudessa tarjolla. Tässä tapauksessa halusin opinnäytetyössäni ottaa selvää nuorten tämänhetkisestä tilanteesta ja kysyä heiltä myös toiveista tulevaisuuden seksuaalikasvatuksen suhteen, jotta pystyttäisiin luomaan oikeanlaisia kanavia tarjota seksuaalikasvatusta, jolloin seksuaalikasvatuksen kysyntä ja tarjonta kohtaisivat.

Opinnäytetyöni menetelmällisenä lähestymistapana käytin määrällistä eli kvantitatiivista tutkimusta ja toteutin sen Webropol-kyselynä kaikille Kokkolan suomenkielisille 8-luokkalaisille. Kyselyn kokoamiseen käytin kirjallisuutta ja internetiä, ja tukea sain sen tekemiseen Kokkolan kaupungin kehittämispäälliköltä ja omalta ohjaajaltani. Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää Kokkolalaisten 8-luokkalaisten ajatuksia saadusta seksuaalikasvatuksesta: milloin ja mistä he sitä saivat, onko se ollut heidän mielestään riittävää ja mikä olisi heidän mielestään paras tapa antaa nykyään seksuaalikasvatusta. Tavoitteena oli saada yleiskuva siitä, saavatko nuoret tarpeeksi tietoa, ja jos eivät, niin kenelle pitäisi antaa enemmän vastuuta seksuaalikasvatuksen toteuttamisesta. Tulevaisuutta tarkastellakseni kartoitin myös oppilaiden toiveita siitä, mikä olisi heidän mielestään ihanteellisin tapa tarjota seksuaalikasvatusta.

Tietoperustaa opinnäytetyön kokoamiseen olen hakenut eri lähteistä, jotta saisin mahdollisimman kattavan kokonaiskuvan seksuaalikasvatuksesta eri konteksteissa. Tutustun niin koulusta kuin kotoa saatavaan sekä median tarjoamaan tietoon seksuaalisuudesta, jotta tiedän, mitä tietoa nykyään on tarjolla.

Kyselyn laatimiseen käytin apuna aiemmin julkaistuja opinnäytetöitä, joiden kirjoittajat käsittelivät aihetta samasta näkökulmasta tai joiden kyselylomakkeen menetelmällisenä lähestymistapana käytettiin kvantitatiivista tutkimusta, jolloin sain viitteitä oikeanlaisen kyselypohjan laatimisesta. Vanhatalo (2004) Mikkelin ammattikorkeakoulusta oli omassa opinnäytetyössään keskittynyt tutkimaan nuorten saamaa seksuaalikasvatusta, jolloin opinnäytetyömme kohtasivat hyvin, ja pystyin tukeutumaan hyvin Vanhatalon kokemuksiin hänen oman opinnäytetyön oppimisprosessista. Lisäksi käytin apuna Partasen (2011) tekemää opinnäytetyötä, jossa selvitettiin nuorten kokemuksia kouluterveydenhoitajalta saatavasta seksuaalikasvatuksesta. Kyselyn laatimisen apuna käytin myös ajankohtaista kirjallisuutta, mikä helpotti prosessia vastausten koostamisvaiheessa.

2 NUORUUS KEHITTÄMISEN JA KASVUN NÄKÖKULMASTA

Nuoruus voi olla yhtä aikaa sekä ihana että kamala vaihe, joka näyttäytyy jokaiselle omalla tavallaan. Jokin asia saattaa ensin ihastuttaa ja heti sen jälkeen vihastuttaa. Tämä ei kuitenkaan ole oire mistään vakavammasta, vaan ainoastaan siitä, että seuraavan ikävaiheen alku on lähellä. Tässä vaiheessa nuoren on tärkeä tuntee, että häntä rakastetaan ja arvostetaan niin perheen kuin toveripiirinkin puolelta. Tuen lisäksi pitää kuitenkin ottaa huomioon, että nuorelle tulee antaa tarpeeksi tilaa, jotta luontainen itsenäistyminen on mahdollista, sillä liian holhoava ote nuoresta saattaa järkyttää kehitystä.

2.1 Nuoruuden määritelmä

Nuoruuden määritelmä sisältää puberteetin eli biologisen muuttumisen lisääntymiskykyiseksi aikuiseksi, sekä psykologisen kehitysvaiheen, joka käynnistyy murrosiän alkaessa. On hyvin yksilöllistä, milloin biologinen muutos kenelläkin käynnistyy, sillä joillakin nämä muutokset voivat alkaa jo 8-vuotiaana, mutta yleisimmin rajapyykkinä käytetään 11 vuoden ikää. (Hermanson 2010, 29–30.)

Nuoruusikä, lääketieteelliseltä nimeltään adolenssi, on murrosikään liittyvä psykologinen kehitysvaihe. Tämän kehitysvaiheen katsotaan kestävän pääosin 12 ikävuodesta 22 ikävuoteen. Nuoruusiän kehitystehtäviksi ovat määritelty seuraavat asiat: oman muuntuneen seksuaalisuuden ja kehon muutosten ymmärtäminen, lapsuudesta irrottautuminen sekä oman identiteetin luominen. (Hermanson 2010, 29–30.)

Sinkkosen (2010, 53) mukaan tämä kehitysvaihe on nuorelle hyvin arka ja henkilökohtainen, joten aikuisten, esimerkiksi vanhempien ja opettajien, on tärkeää ottaa huomioon, että nuorilla on poikkeuksellisen suuri taipumus ottaa asiat vakavasti ja loukkaantua hyvinkin syvästi itseensä kohdistuvasta kritiikistä. Vitsailu kuuluu elämään, mutta on oltava varovainen, ettei nuorelle viattomaksi tarkoitettu kommentti ole sellainen, joka jättääkin syviä, huonosti parantuvia jälkiä.

Röningin mukaan nuoruusiälle on tyypillistä kehityksen syklisyys, jolloin kehitys saattaa olla hyvinkin epätasaista ja yksilöstä riippuvaa. Nuoren ajattelukyky muovautuu, ja se voi ajoittain olla hyvinkin sekavaa aikaa. Röning näkee myös tärkeinä kehitystehtävinä minäkäsityksen muovautumisen ja seksuaalisuuden hahmottamisen sekä lisää tärkeäksi kynnykseksi moraalien kehittymisen. (Röning 2013.)

2.2 Nuoruuden vaiheet

Nuoruusikä voidaan jakaa karkeasti kolmeen eri vaiheeseen: varhaisnuoruuteen (12–14-vuotiaat), varsinaiseen nuoruuteen (15–17-vuotiaat) ja jälkinuoruuteen (18–22-vuotiaat). Varhaisnuoruus kytkeytyy alkavaan puberteettiin. Tällöin nuoren itsenäistymistarpeet alkavat saada enemmän tilaa, jolloin nuori haluaa irti vanhemmistaan, mutta toisaalta eriytymisen tarve herättää nuoren halun palata riippuvuuteen. Jotta nuori voi itsenäistyä, hän tarvitsee kiistoja, joita hän provosoivalla käytöksellään usein hakee. Tässä vaiheessa nuoren on vaikea ymmärtää tunteitaan, ja siksi hän tarvitseekin tuekseen toisia nuoria. Varsinaisessa nuoruusiässä nuori on alkanut sopeutua uuteen kehonkuvaansa. Tällöin seksuaalisuuden kehitys on keskeistä ja ikätoverit ovat keskeisessä roolissa seksuaalisuuden rakentamisessa. Nuori on usein kiinnostunut seksuaalisuudestaan ja utelias tietämään, mitä kykyjä ja taitoja hänellä on. (Aalberg & Siimes 2007, 68–70.)

Viimeisessä vaiheessa eli jälkinuoruudessa huomataan, että vaikka nuoruus on alkanutkin myrskyisästi, niin se päättyy tyveneeseen. Tässä vaiheessa aikaisemmat kokemukset hahmottuvat kokonaisuudeksi naisena tai miehenä olemisesta ja nuori kykenee jo lähestymään vanhempiaan yhä tasa-arvoisemmin. Tuttua tälle iälle on myös identiteettikriisi, joka koetaan usein, kun nuori sijoittaa itsestä lapsuuden perhettä laajempaan ympäristöön, yhteiskuntaan, joilloin hänen vastuunsa niin itseään kuin muitakin kohtaa kasvaa. (Aalberg & Siimes 2007, 70–71.)

Eri lähteitä lukiessa huomaa, että määritelmät saattavat vaihdella paljonkin. Nuoruuden vaiheista lukiessa ja eri lähteitä selatessa kävi esille, että ikävuodet eivät aina vastaa tiettyä nuoruuden vaihetta, kun kirjoittaja on eri. Heitot eivät kuitenkaan

ole suuria ja jokaisen nuoren kehitys on niin yksilöllistä, että mikään yksittäinen määritelmä ei edes välttämättä sovi tuollaisiin kaavoihin. Tärkeää on kuitenkin, että on luotu yleiset raamit, joiden mukaan voidaan seurata kehityksen etenemistä.

Psykologi ja psykoterapeutti Tiina Röning (2013) muun muassa jakaa nuoruuden varhaisnuoruuteen(11–13-vuotiaat), keskinuoruuteen(14–16-vuotiaat) ja myöhäisnuoruuteen (17–22-vuotiaat), joista jokainen vaihe pitää sisällään omat erityiset kehitystehtävänsä. Röningin mukaan varhaisnuoruus vaiheena sisältää oman sosiaalisen roolin löytämisen, sukupuoleen liittyvien käytösodotusten ratkaisemisen, puberteetin muutoksiin mukautumisen sekä uusien kognitiivisten kykyjen hallitsemisen. Tyypillistä tälle iälle on myös oman ulkonäön huomiointi, huoli oman fyysisen kehityksen normaaliudesta, mukautuminen ryhmäpaineeseen sekä lisääntynyt riidan- ja väittelynhalu, mikä näkyy usein vuorovaikutuksessa vanhempien kanssa. (Röning 2013.)

2.2.1 Tytöstä naiseksi

Tytön rakkaussuhde omaan äitiinsä luo pohjan tytön kehitykselle kohti naiseutta, sillä mitä tyydyttävämpiä ovat äidin antama ruokinta, psyykinen turvallisuus, lohdutus ja yleinen hoiva, niin sitä paremmiksi tytön itsetunto ja minuus kehittyvät. Turvallinen isäsuhde taas auttaa tyttöä sisäistämään oman kehonkuvansa. Nuoren ollessa murrosiässä on hänen tärkeää saada ihailua fyysisen kehityksensä ja murrosiän etenemisestä omilta vanhemmiltaan. (Aalberg & Siimes 2007, 104–105.)

3–5-vuotiaana eli oidipaalivaiheessa tyttö kiintyy ensin isään, ja tällöin hän jopa kykenee vihaamaan samaa sukupuolta olevaa vanhempaa eli äitiä. Tässä kohtaa lapsi kuitenkin tarvitsee molempien vanhempien riittävää läsnäoloa. Jossain vaiheessa tyttö kuitenkin joutuu nöyrytykseen ja tunnustaa pienuutensa ja sen, että vanhemmilla on keskinäinen seksuaalinen yhteiselämä, mihin hän itse ei kuulu. Näin alkaa seksuaalisen minäkuvan ja moraalien rakentuminen, jolloin ylimitä ja ihanneminä usein käyvät kamppailua. (Aalberg & Siimes 2007, 108.)

5–11-vuotiaana tyttö saa onnistumisen tunteita löytäessään uusia tapoja hallita omia haluja ja toiveita. Näitä tapoja ovat esimerkiksi oman ruumiin toiminnot, liikkuminen

ja tovereiden kanssa oleminen. Minän voimistuminen näkyy tässä vaiheessa muun muassa fantasioiden ja ajattelun kehittymisessä. Tässä vaiheessa tytöllä on nyt toinen kiihkeä samaistumisvaihe äitiin, vaikka hän tiedostaakin erillisyytensä tästä. Jos tytöllä ei ole ollut mahdollisuutta prosessoida äitiinsä kohdistuvia vihamielisiä ajatuksiaan, on mahdollista, että hänen on vaikea suostua myöhemmin ruumiinsa hellyyteen ja vaikeutta jopa antautumista seksuaalisille haluilleen. (Aalberg & Siimes 2007, 109.)

Aalberg ja Siimes (2007, 110) toteavat, että nuoruudessa tyttö pyrkii eriytymään äidistään, mutta tällöin kuitenkin rakastaa tätä. Vaikka tytöt löytävätkin jo varhain omat sukuelimensä, osaavat he kuitenkin arvostaa itseään ja kykenevät usein myös suojelemaan itseään riskikäyttäytymiseltä. Onnistuakseen näissä kehityksen vaiheissa tarvitsevat tytöt niin isän kuin äidinkin tukea.

2.2.2 Pojasta mieheksi

Isän omat kokemukset lapsuudestaan vaikuttavat olennaisesti hänen ja hänen poikansa suhteeseen ja pojan kehittyvään miehuuteen. Aluksi äiti ja vauva muodostavat kokonaisuuden, josta lapsi alkaa kuitenkin pian eriytyä. Pojan ensimmäisen elinvuoden aikana isä vaikuttaa tämän kehitykseen pääasiallisesti äidin kautta antaessaan äidille tilaa omistautua lapselle. Isän omistautuminen lapselle tässä kohtaa ei tarjoa lapselle yhtä tyydyttävää suhdetta kuin äiti, mutta kun lapsi ikätasonsa mukaan alkaa irrottautua äidistä, on isä houkuttelemassa lasta tähän erillisyyteen. Tässä kohtaa isän ja pojan fyysinen samankaltaisuus vahvistaa pojan varhaista samaistumista. Tämä ikä tarjoaa usein myös hauskoja lausahduksia, jotka osoittavan pojan ihailun isäänsä kohtaan: ”Minun isäni osaa tämän paremmin” ja ”Minun isäni on parempi kuin sinun isä”. Pieni poika löytää isästään liittolaisen, ja hän luo isästään ihannoidun kuvan, mitä hän ei myöskään pelkää näyttää muille. Kun vuorovaikutussuhde on tarpeeksi positiivinen, kehittyy pojalle luottamus ja perustunne, mikä taas muodostaa perustaa miehisisyyden kokemukselle. (Aalberg & Siimes 2007, 115–116.)

Kolmenkeskisen kehitysvaiheen eli triadivaiheen alkaessa pojan, äidin ja isän välillä alkaa pojan huomio kiinnittyä yhä enemmän seksuaalisuuteen ja sukupuolielimiin.

Havainto siitä, että hänellä on jotain samanlaista isän kanssa ja mitä äidillä ja tytöillä ei ole, vie poikaa yhä lähemmäs isää. Tämä on tärkeä vaihe silloin, kun pojan on tarkoitus eriytyä äidistä. Miehiset genitaalit ja niiden mukanaan tullut mahti tekee hyvää pojan itsetunnolle, sillä siinä merkitsee pojan mielikuvissa voimaa ja rajoittamattomia ominaisuuksia. Triadivaiheessa poika toivoo omistavansa jommankumman vanhemmistaan, jolloin hän kokee myös toisen vanhemman syrjäyttämisen tärkeäksi. Tilanne kuitenkin raukeaa siinä kohtaa, kun poika huomaa olevansa liian pieni isänsä rooliin, eikä hän pysty korvaamaan isää suhteessa äitiin. (Aalberg & Siimes 2007, 116–117.)

Triadivaiheen toiveista luopumisen seurauksena kehittyy pojan minuuden suojaksi minä-ideaali eli poika muodostaa käsityksen siitä, mitä hän haluaa tulevaisuudessa olla ja mitä saavuttaa, kertovat Aalberg ja Siimes (2007, 117). Latenssi-iässä eli alastevaiheessa poika etsii isästään paljon vahvistusta kolhiintuneelle itsetunnolleen, jolloin hän haluaa tehdä asioita isänsä kanssa ja oppia tältä erilaisia taitoja. Samastumisen kohteina ovat myös muut aikuiset miehet ja ikätoverit, ja tätä kautta pojat rakentavat omaa minuuttaan. (Aalberg & Siimes 2007, 117.)

Murrosiän alkaessa hormonaaliset muutokset rikkovat latenssi-iässä vallinneen tasapainon. Suurin haaste pojan mielen sopeutumiskeinoille ja rakentumiselle on fyysisen kasvun nopeus, sillä 3,5 vuodessa poika muuttuu lapsesta aikuiseksi, mutta nuoruuden psyykinen kasvu kestää kuitenkin jopa kaksinkertaisen ajan. Fyysinen kehitys on palkitsevaa, mutta se taas vaatii luopumaan lapsuudesta. Tämä ei ole helppoa, sillä kaipuu lapsenomaisuuteen houkuttelee poikia usein. Tuo kaipuu saa aikaan taantumaa, jota poikien toiminnoissa esiintyy paljon puberteetin aikana. Varhaisnuori tyttö selviää tässä kohtaa helpommalla, sillä hän ei palaa niin helposti takaisin jo ohitettuun kehitysvaiheeseen kuin poika. Poikien triadivaiheen ratkaisu myös sisältää niin suuria nöyryytyksen tunteita, ettei niihin haluaisi palata. Tällainen tilanne on esimerkiksi tieto siitä, ettei poika voi korvata isää suhteessa äitiin. (Aalberg & Siimes 2007, 117–118.)

3 SEKSUAALISUUS NUORUUSIÄN NÄKÖKULMASTA

Seksuaalisuus sen eri konteksteissa on aina ollut mielenkiintoa herättävä ja ehkä jopa jokseenkin kielletty aihe. Surullista on kuitenkin huomata, että vielä nykyaikainakin se on kovin peitelty ja aiheena häpeää aiheuttava. Toki muutoksia vuosikymmenien takaiseen aikaan on tapahtunut, mutta häpeää liittyen seksuaalisuuteen aiheena ei ole vieläkään saatu kokonaan poistettua. Nykyään tietoa on saatavilla enemmän kuin koskaan ja myös ihmisten uteliaisuus uutta ja tuntematonta kohtaan on suuri. (Halonen & Tomberg 2014.) Siksi mielestäni onkin tärkeää selvittää, mikä olisi paras keino tarjota kehittyvälle nuorelle seksuaalikasvatusta, jotta virheelliset tiedot ja negatiiviset kokemukset saataisiin minimiin.

3.1 Seksuaalisuus käsitteenä

Nuoruusiän perustehtävien pohjalta voidaan nuoren kehittyvää seksuaalisuutta tarkastella kolmesta eri näkökulmasta. Kehittyessään nuori rakentaa suhdetta omaan ruumiiseensa ja sen muutoksiin. Ongelmia usein tulee nopean kehityksen ja siihen liittyvien ajatusten kanssa, sillä voimakkaat eroottiset halut saattavat olla usein ristiriidassa ympäristön kanssa. Nuori usein tutustuu muuttuneeseen ruumiinkuvaansa ja omaan seksuaalisuuteensa itsetyydytyksen avulla. Tällöin masturbaatiofantasiat ohjaavat nuoret seksuaalisuutta kohti aikuisen genitaalisuutta, johon taas kuuluvat hellyys, suvun jatkaminen ja parisuhde. (Aalberg & Siimes 2007, 97–98.)

Toisena perustehtävänä Aalbergin ja Siimeksen mielestä (2007, 98) nuorella on irrottautuminen vanhemmista, jolloin hänen täytyy työstää vanhempiaan kohtaan liittyviä toiveita ja haluja. Nuoruusikä tuo takaisin oidipaaliset sisällöt ja niin sanottu kielteinen oidipaalivaihe eli rakkaussuhde samaa sukupuolta olevaan vanhempaan saa usein pään pyörälle. Tässä kohtaa nuori etsii heteroseksuaalisuuttaan ja näin havaitaan usein puolustuksellinen kausi: seurustelulla yritetään välttää liian kuumiksi muuttuneita tunteita samaa sukupuolta olevaa vanhempaa kohtaan.

Kolmas näkökulma korostaa ikätovereiden seuran tärkeyttä. Ikätovereiden kanssa nuori etsii omaa seksuaalisuuttaan. Alussa ryhmät jakautuvat erikseen pojiksi ja tytöiksi, jonka jälkeen kuitenkin siirrytään pikku hiljaa ryhmiin, jossa on niin tyttöjä kuin poikiakin. Tällöin ryhmän sisällä alkaa muodostua seurustelupareja. Tämän kaltainen ryhmäytyminen ovat usein esiaste varsinaiselle parinmuodostukselle, minkä vuoksi hyvin tärkeää onkin huomioida ryhmän dynaamiset suhteet, koska ne tulevat usein vaikuttamaan parinmuodostukseen ja sen vakauteen läpi elämän. (Aalberg & Siimes 2007, 97–98.)

Greenberg ym. (1989) tarkasteli seksuaalisuutta aikoinaan neljän ulottuvuuden kautta: biologisen, psyykkisen, eettisen ja kulttuurisen. Hänen mielestään näiden ulottuvuuksien keskinäinen suhde vaikuttaa kuvaan siitä, kuinka yksikö kokee oman seksuaalisuutensa. Biologisella ulottuvuudella Greenberg tarkoitti fyysiseen seksuaalisuuteen liittyviä asioita, kuten ulkonäköä, hormonaalista kehitystä ja kykyä lisääntyä. Psyykkinen ulottuvuus muodostuu muihin ja itseensä kohdistuvista ajatuksista ja asenteista. Seksuaalisuus ei yksinään rakenna persoonallisuutta, mutta se on silti yksi ihmisen perusulottuvuuksista. Eettinen ulottuvuus käsittää tavan, jolla ihminen kohtelee itseään ja muita. Tässä tulee hyvin esille yksilön asenteet ja arvot, ja voidaan nähdä, mitä yksilö pitää seksuaalisesti normaalina. Kulttuurinen ulottuvuus sisältää perheen oman kulttuurin ja seurusteluun liittyvät uskomukset ja kulttuurista opitut vaikutteet. Vaikka seksuaalisuutta ei ajattelisikaan ulottuvuuksina, niin seksuaalisuuden huomaava ilmenevän ihmisen sanoissa, teoissa, ajatuksissa ja toiveissa. (Seksuaaliterveysasema 2013.)

Ihmisen seksuaalisuus kehittyy koko elämän ajan. Seksuaalinen kehitys tapahtuu tunteen, biologian ja järjen tasoilla. Tunnetasolla ymmärretään ja opetellaan sietämään erilaisia tunteita, biologisella tasolla fokuksessa on jokaisen ainutlaatuinen kehitys mieheksi ja naiseksi. Järjen tasolla tapahtuva muutos käsittää oman seksuaalisuuden omaksumisen ja seksuaalisuuden yleisen ymmärtämisen. (Korteniemi-Poikela & Cacciatore 2010, 17.)

Tutkimusprofessori Osmo Kontulan (2012) mukaan jokainen ihminen on oman seksuaalisuutensa asiantuntija. Seksuaalisuuteen liittyy vahvasti intiimiys ja empatia, jolloin ihmisen on omien tunteiden lisäksi otettava huomioon myös yleinen vallitseva näkemys seksuaalisuudesta sekä mahdollisen kumppanin tunteet ja rajat. Ihmisen

on ymmärrettävä omia tunteitaan ja nähtävä seksuaalisuus osana omaa kasvua. Häpeää ei omasta seksuaalisuudestaan tarvitse tuntea, liittyi se sitten seksuaaliseen suuntautumiseensa tai ihannekumppaniin. Vaikka vallitseva kulttuuri ja aika määrittelevät paljon, mikä on oikein ja vaalittavaa, niin tärkeintä on kuitenkin olla sinut itsensä kanssa. Kontula korostaa seksuaalisuudessa ihmisen oman mielen ja sen hallinnan tärkeyttä. (Kontula 2012, 9–13.)

3.2 Seksuaalioikeudet nuorten seksuaalisen kasvun tukena

Puhuttaessa seksuaalisuudesta ja nuorten kasvamisesta aikuisiksi, on tärkeää huomioida myös seksuaalioikeudet, jotka tukevat tätä kasvua. Seksuaalioikeudet perustuvat YK:n ihmisoikeusjulistukseen. Seksuaalioikeuksiin kuuluvat muun muassa oikeus tasa-arvoon ja elämään vapaana kaikesta syrjimisestä muodoista, oikeus terveyteen ja oikeus hyötyä lääketieteen kehittämisestä sekä oikeus elämään, vapautteen, turvallisuuteen ja ruumiilliseen koskemattomuuteen. Ihmisoikeudet.net (2013) -internetsivustolta löytyvillä seksuaalioikeuksilla tarkoitetaan kaikkien, niin yksin olevien kuin parienkin oikeuksia päättää omaan seksuaalisuuteen liittyvistä asioista, joita ovat esimerkiksi avioituminen ja lasten saaminen. Nämä oikeudet ovat myös kaikille yhdenmukaiset, huolimatta poliittisista, taloudellisista ja kulttuurisista yhteiskuntajärjestelmistä. Nämä oikeudet pohjautuvat seuraavista periaatteista:

- Seksuaalisuus on olennainen osa jokaisen ihmisen ihmisarvoa ja kehitysprosessia, ja sen tulee voida kehittyä suotuisassa ilmapiirissä.
- Alle kahdeksantoistavuotiaiden oikeuksissa tulee huomioida sekä jokaisen lapsen kehittyvät kyvyt toteuttaa oikeuksiaan että niiden ero aikuisten oikeuksiin.
- Syrjimättömyys on kaikkien ihmisoikeuksien suojelemisen ja edistämisen taustalla.
- Seksuaalisuus, ja siitä saatava mielihyvä, kuuluu kaikille lisääntymishaluista riippumatta.
- Takaamalla seksuaalioikeudet kaikille sitoudutaan myös vapautteen ja ihmisten suojelemiseen.
- Seksuaalioikeuksia voidaan rajoittaa laeilla vain siinä tapauksessa, että lait pyrkivät turvaamaan kansalaisten oikeuksien ja vapauksien tunnustuksen ja kunnioituksen sekä yleisen hyvinvoinnin demokraattisessa yhteiskunnassa.
- Oikeuksien kunnioittamiseen, suojelemiseen ja täyttämiseen liittyvät velvollisuudet koskevat kaikkia seksuaalioikeuksia ja vapauksia. (Ihmisoikeudet.net 2013.)

Opinnäytetyön liiteluettelosta löytyy nuorten seksuaalioikeudet, jotka on muokattu koskemaan erityisesti suomalaisia nuoria. Näitä oikeuksia pitäisi pitää enemmän esillä, sillä on nähtävissä, kuinka kaikki oikeudet eivät toteudu nyky-yhteiskunnassa. Muun muassa toisen nuoren kuulee kutsuvan toista nuorta huoraksi ja homoksi melkein päivittäin, kun kaupungilla kävelee. Se saattaa olla vitsi, mutta kuinka ulkopuolinen tietäisi, vaikka nämä nuoret eivät esimerkiksi olisikaan kavereita, vaan nimitely onkin tarkoitettu loukkaukseksi. Tämän vuoksi onkin tärkeää nostaa nämä oikeudet esille ja kertoa, ettei kenenkään tarvitse alistua kiusaamisen kohteeksi. Jokaisella perheellä ja sen jäsenellä on oma tapansa puhua ja käsitellä seksuaalisuutta, ja siksi onkin mielestäni tärkeää, että jokainen nuori tiedostaa, ettei hänen kaverinsa tapa välttämättä olekaan se oikea, vaikka kaveri käsittelee seksuaalisuutta avoimemmin kuin hän itse. Jokainen nuori voi luottaa omaan tapansa tuntea asioita, sillä jokaisella on mahdollisuus määrittää seksuaalioikeuksien rajoissa se, miten seksuaalisuuden kokee ja toteuttaa. (Halonen & Tomberg 2014.)

4 SEKSUAALIKASVATUKSEN ULOTTUVUUDET

Seksuaalikasvatus kokonaisuudessaan on määritelty prosessiksi, joka kestää koko eliniän. Seksuaalikasvatus on yläkäsite, joka pitää sisällään niin seksuaalivalistusta, seksuaaliopetusta ja seksuaalineuvontaa. Nämä kaikki auttavat saamaan tietoja ja taitoja, sekä arvoja seksuaalisista suhteista, omasta identiteetistä sekä omasta intiimiteetistä. (Kontula & Meriläinen 2007, 9.)

Nuoren seksuaalisen kehityksen juuret ovat kaukana lapsuudessa, mutta tätä seksuaalisuuden peruspääomaa nuori voi kuitenkin myöhemmin kehittää panostamalla omiin vuorovaikutustaitoihinsa. Jo se miten mies ja vaimo kohtelevat toisiaan lapsen tai nuoren läsnä ollessa, saattaa vaikuttaa pysyvästi nuoren seksuaalisuuteen ja jopa persoonallisuuteen. Niin alistaminen kuin myös kunnioitus siirtyvät seuraavaan sukupolveen, joten koko suvun miehisyyden ja naisellisuuden kivijalka saattaa olla tulosta monien sukupolvien takaisista vuorovaikutustilanteista. (Aalberg & Siimes 2007, 133.)

4.1 Yleistä seksuaalikasvatuksesta

Seksuaalikasvatuksessa on tärkeää huomioida seksuaalisuuden kokonaisvaltainen luonne, tarvelähtöisyys, monipuoliset opetusmenetelmät ja yhteistyö kotien ja muiden sidosryhmien kanssa. Kansainväliset tutkimukset ovat osoittaneet, että seksuaalikasvatuksella on myönteisiä vaikutuksia yhdyntöjen aloittamisikään, suojaamattomien yhdyntöjen esiintymiseen sekä yhdyntäpartnereiden määrään. (Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos 2014.)

Seksuaalikasvatuksesta puhuttaessa tarkoitetaan tiedon lisäämistä seksuaalisuudesta, lisääntymisen biologiasta ja ihmiskehosta. Tällöin mahdollistuu kyky tehdä tietoon ja asioiden ymmärtämiseen perustuvia päätöksiä, keskustella seksuaalisuudesta ja suhteista sekä ihmisen taidot koskien ihmissuhteiden luomista kehittyvät. Onnistuneen seksuaalikasvatuksen saanut osaa ottaa huomioon niin itsensä kuin kumppaninsakin, osaa arvostaa sukupuolten välistä tasa-arvoa ja osaa ottaa huomioon seksuaaliset oikeudet ja vastuut. (THL 2014.)

Seksuaalikasvattajina toimivat lapsen läheiset aikuiset, harrastuksissa, kouluissa ja päivähoidoissa olevat aikuiset. Nykyään seksuaalikasvattajana toimii myös päivittäinen media eri muodoissaan. Perusta hyvälle seksuaalikasvatukselle luodaan kuitenkin kotona. Aikuisen huolenpito, kiinnostus ja läsnäolo ovat avainasemassa, sillä kun nuori kokee olevansa arvokas ja merkityksellinen, haluaa hän suojella itseään. (Kosunen & Ritamo 2004, 133.)

4.2 Seksuaalikasvatuksen historiaa

Seksuaalikasvatuksessa on keskitytty perinteisesti seksuaalisuuden mahdollisiin riskeihin, kuten ei-toivottuihin raskauksiin ja sukupuolitauteihin. Keskittyminen kielteisiin asioihin on usein lapsista ja nuorista pelottavaa. Tällainen seksuaalikasvatus ei myöskään tarjoa heille heidän tarvitsemiaan tietoja ja taitoja, ja aivan liian usein se on heidän elämänsä kannalta epäolennaista. Kokonaisvaltainen lähestymistapa, jossa seksuaalisuus nähdään ihmisen voimavarana, auttaa lapsia ja nuoria kehittämään keskeisiä taitoja, joiden turvin he voivat päättää itse seksuaalisuudestaan ja suhteistaan eri kehitysvaiheissaan. (THL 2010.)

Länsi-Euroopan kouluissa seksuaalikasvatus aloitettiin virallisesti 1970–1980-luvulla. Samaan aikaan markkinoille tuli moderneja ja luotettavia ehkäisymenetelmiä, esimerkiksi ehkäisytabletteja. Ehkäisymenetelmät mahdollistivat sen, että seksuaalisuus pystyttiin erottamaan lisääntymisestä. Tätä kaikkea kutsutaan ”seksuaaliseksi vallankumoukseksi”, mikä puolestaan mahdollisti naisten emansipaation eli tasa-arvoiseksi tulemisen miesten kanssa. Tämä ”seksuaalinen vallankumous” sai aikaan sen, että seksistä ja seksuaalisuudesta tuli asia, josta voitiin keskustella avoimemmin ja jota ei tarvinnut enää hävetä samalla lailla kuin ennen. Tähän aikaan seksuaalisuutta aiheena alettiin tutkia myös enemmän, jolloin nopeasti huomattiin aikuisuuden ja lapsuuden välistä puuttuvan jotain. Kun huomioitiin nuorten lisääntynyt riippumattomuus vanhemmista ja seksi- ja rakkaussuhteiden solmiminen ennen avioliittoa, huomattiin, että eräs ikävaihe on jäänyt vähemmälle huomiolle. Tätä ikävaihetta alettiin kutsua nuoruudeksi, mikä on osoittautunut tärkeäksi vaiheeksi ihmisen kehityskaarta tarkasteltaessa. Enää lapsen ei tarvinnut suoraan hypätä aikuisen

saappaisiin, vaan hän sai rauhassa elää kauden, jolloin ei vielä tarvitse omata aikuisen vastuullisuutta, vaan voi vielä kokeilla omia rajojaan. (THL 2010.)

”Seksuaalinen vallankumous” sai aikaan myös negatiivisia ilmiöitä. Nuoret eivät vaikiintuneet samalla tavalla kuin ennen, vaan harrastivat avioliiton ulkopuolisia suhteita, jolloin ei-toivotut raskaudet ja sukupuolitaudit olivat yleisiä. Tämän lisäksi 1980-luvulla puhjennut HIV-/AIDS-epidemia pakotti lisäämään ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä niin kouluihin kuin muuallekin. Nämä kaikki saivat aikaan sen, että nuorten seksuaalisuuteen ja yleiseen seksuaaliterveyteen alettiin kiinnittämään enemmän huomiota. Mainonnan seksualisoitumisen katsottiin vaikuttavat kielteisesti nuorten käsitykseen seksuaalisuudesta, mikä koettiin sellaiseksi asiaksi, johon vaadittaisiin tasapainottavia toimia, jotta käsitykset saataisiin muuttumaan ja vääristyneet kuvat eivät leviäisi. (THL 2010.)

Seksuaalikasvatus on ollut osa koulujen opetusohjelmaa Euroopassa jo yli 50 vuoden ajan. Kuitenkin virallisesti se sai alkunsa Ruotsissa ja tulikin siellä pakolliseksi osaksi opetusta vuonna 1955. Euroopassa on paljon talletettua kokemustietoa seksuaalikasvatuksesta ja myös dokumentoituja tietokantoja. Olisi kuitenkin tärkeää, että nämä opit ja tietokannat saataisiin myös kansainväliseen käyttöön, jotta tarpeellista tietoa voitaisiin hyödyntää myös muualla. (THL 2010.)

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (2010) sivuilta selviää, että kun yhteiskuntaan syntyi uusi ikäryhmä, nuoret, joilla oli oma käyttäytymistapansa ja kulttuurinsa, pakotti se kehittämään uudenlaisia terveystalvveluja sekä tiedotus- ja valistustoimia. Ihmisoikeuksiin liittyvät käsitykset tämän ikäryhmän rooleista ja oikeuksista vaikuttivat myös siihen, että seksuaalikasvatusta pidettiin yhä tarpeellisempana. Vaikka syitä seksuaalikasvatuksen aloittamiselle kouluissa on ollut monia, suurimpina vaikuttajina nähdään halu ehkäistä sukupuolitauteja sekä seksuaalisesta hyväksikäytöstä tiedottamisen ja puhumisen tärkeyden korostaminen. Tärkeintä on, että nuoret ymmärtäisivät seksuaalisuudessa olevan kyse paljon enemmänä kuin pelkästään sukupuoliyhdyntästä. Juuri tämä ajatus johtaa vallitsevaa seksuaaliterveyden kehittämistä ja seksuaalikasvatusta koko Euroopassa vielä tänäkin päivänä. (THL 2010.)

4.2.1 Seksuaalikasvatus koulussa

Kontula ja Meriläinen (2007) tutkivat 2000-luvun seksuaalikasvatusta kouluissa, vertaillen sitä myös aikaisempiin vuosikymmeniin. Koulujen seksuaalikasvatus alkaa pääosin yläasteella eli 7. luokalla, jolloin tuntisisällöt koostuvat pääosin lisääntymisbiologiasta. 8. luokalla tuntisisällöt monimuotoistuvat ja aihesisällöt liittyvät seksuaaliseen kanssakäymiseen, ehkäisyyn, sukupuolitauteihin sekä seksuaalisuuden yhteiskunnallisiin ulottuvuuksiin. On huomioitu myös mediassa esiintyvän seksin määrän kasvaminen, jolloin koulun tuntisisältöihin on jouduttu lisäämään perustietoa koskien median vaikutteita ja sen sisältämiä vääriä uskomuksia koskien seksuaalisuutta. (Kontula & Meriläinen 2007, 123–126.)

Vuonna 2006 terveydenhoitajat ja biologian opettajat antoivat kouluissa seksuaalikasvatusta. Vain joka toisessa koulussa kouluterveydenhoitaja osallistui terveystiedon opetukseen. Huomioitavaa oli, että kouluterveydenhoitajan panos oli supistunut vuoden 1996 jälkeen. (Kontula & Meriläinen 2007, 127–130.)

Opetusmenetelmät koulujen välillä vaihtelivat Kontulan ja Meriläisen (2007) mukaan melko paljon. Opettajan ja oppilaan väliset henkilökohtaiset keskustelut seksuaalisuuteen liittyvistä asioista opetusmenetelmänä olivat vähentyneet, kun taas TV:tä ja nettiä käytettiin osana opetusta. Tämä osoittaa, että opetusmenetelmiä päivitetään ja muutetaan tämän ajan oppilaille sopiviksi. Tutkittaessa oppilaiden tietoutta kävi selväksi, että tytöillä oli poikia paremmat tiedot murrosiän kehitykseen ja raskauksiin liittyvistä asioista. Molemmilla sukupuolilla oli keskimäärin melko huonot tiedot sukupuolitaudeista ja seksuaalisesta kanssakäymisestä. Yleisesti tutkimus osoitti, että pojat pitäisi saada aktiivisemmin mukaan koulun tarjoamaan seksuaalivalistukseen. (Kontula & Meriläinen 2007, 132–137.)

4.2.2 Seksuaalikasvatus kotona

Seksuaalikasvatuksen ilmapiiriä luodaan jo paljon ennen kuin lasta edes suunnitellaan. Aikuisten tulee yhdessä miettiä, miten seksuaalisuuteen, kehollisuuteen ja erilaisten tunteiden näyttämiseen suhtaudutaan. Seksuaalisuudesta puhuminen ja arvojen pohtiminen perheen sisällä lisäävät perheenjäsenten välillä luottamusta, ymmärrystä, hyvää oloa ja parantavat vuorovaikutusta. (Bildjuschkin & Ruuhilahti 2012.)

Perhemallien muuttuessa saattavat keskustelukulttuurit myös perheissä muuttua niin paljon, ettei esimerkiksi tieto kulje enää samalla tavalla äidiltä tyttärelle. Keskustelut, joissa vanhemmat ottavat nuoren kanssa puheeksi murrosiässä tapahtuvat muutokset, ehkäisyn ja sen tärkeyden, saattavat jäädä usein käymättä sen takia, että kotona oletetaan seksuaalikasvatuksen kuuluvan kouluille. Mikäli vastuuta ei seksuaalikasvatuksesta ole vanhemmilla eikä aina koulullakaan, niin jää tärkeiden tietojen hakeminen nuoren omalle vastuulle, jolloin tietoa hankitaan nopeasti ja mahdollisesti väärästä paikasta. (Halonen & Tomberg 2014; Vaaranen & Oulasmaa.)

Vanhemmilla on mielikuvia tytöistä ja pojista jo ennen raskautta ja ne kehittyvät edelleen ennen lapsen syntymää. Jo syntymän jälkeen poika- ja tyttövauvoihin suhtaudutaan eri lailla ja molemmilta odotetaan sukupuolelle ominaista käyttäytymistä. Yksilötasolla ei aina kuitenkaan ole mahdollista määritellä, onko käytös tyttömäistä vai poikamaista, vaan erot huomatakseen on usein tarkasteltava yhtä erityistä ominaisuutta; pienet tytöt ovat usein sosiaalisempia ja kykenevät leikkimään sovussa, kun taas pojille tämä on usein mahdotonta. (Aalberg & Siimes 2007, 133–134.)

Seksuaalikasvatus vanhemmuuden näkökulmasta on hyvin moninainen. Aikuisen tulee muistaa, ettei saa olettaa liikoa, vaan lapselle ja nuorelle pitää antaa aikaa kysyä ja kuunnella. Vuorovaikutussuhde toimii perheissä kumpaankin suuntaan; aikuinen kasvattaa lasta ja lapsi kasvattaa aikuista. Lapsella on myös oikeus saada kasvatusta, jolloin aikuisen on osattava puhua lapsen ja nuoren kieltä, jotta oppi ei mene hukkaan. Jokainen ihminen on seksuaalinen syntymästä kuolemaan saakka, näin ollen seksuaalikasvatus on osa lapsen ja nuoren kokonaiskasvatusta. Jotta perheessä voidaan tarjota lapselle oikeanlaista tietoa seksiin ja seksuaalisuuteen liittyen, on vanhemman tai vanhempien oltava varma omasta suhtautumisestaan, jolloin nuoren on myös pakko pohtia omaa seksuaalisuuttaan. (Bildjuschkin & Ruuhilahti 2012.)

On tutkittua, että kun nuori tuntee olonsa ulkopuoliseksi perheessään eikä koulusakaan löydy samankaltaista seuraa tai ihmisiä, jotka voisivat jakaa samoja arvoja, hakeutuu nuori usein sellaiseen seuraan, jossa hän asettaa itsensä alttiiksi riskeille

ja monenlaisille harmeille. Vaikka vanhemmille olisikin hankalaa puhua seksuaalisuuteen liittyvistä asioista, niin silti he haluavat lastensa olevan tietoisia vallitsevista riskeistä ja asioista, jotka voivat olla pahasta. Vanhemman ja nuoren suhde pitäisi pitää rehellisenä ja molemmin puolin turvallisena, sillä kun vanhemman ja lapsen välillä vallitsee terve ja avoin keskustelukulttuuri, on todennäköisempää, että nuori tekee turvallisempia päätöksiä itsensä suhteen, eikä aseta itseään alttiiksi turhille vaaroille. (Lagina 2002.)

Arjessa lasta ja nuorta opetetaan maltilla; lapselle vastataan rehellisesti ja ainoastaan siihen, mitä lapsi kysyy. Tällöin lapsi voi rakentaa uutta tietoa jo opitun tiedon päälle. Seksuaalikasvatuksen tarkoituksena on tyydyttää lapsen tiedonjano hänen ikätasoonsa sopivalla tavalla, jolloin huomioidaan myös lapsen tarpeet ja toiveet. Eli on tärkeää, ettei lapselle kerrota sellaista, mitä hän ei vielä pysty ymmärtämään ja mikä pahimmillaan saattaa aiheuttaa traumoja lapselle. Haasteita nykyaikana kuitenkin tulee siinä, että on vaikea tietää, mitkä asiat nousevat esille lapsen kehityksestä ja mitkä taas median vaikutuksesta. (Bildjuschkin & Ruuhilahti 2012.)

4.2.3 Media seksuaalikasvattajana

2000-luvun ominainen piirre mediassa on pornoistuminen eli valtavirtamedian ja populaarikulttuurin erotisoituminen ja pornografisoituminen, jolloin esimerkiksi televisioviihteen eroottisissa kohtauksissa käytetään yhä paljastavampia ja rohkeampia kuvakulmia. Mediakulttuuri on keskeinen nuorten toiminta- ja oppimisympäristö, jolloin media tarjoaa osansa kodin ja koulun lisäksi nuoren maailmankuvan muodostumiseen. (Karkulehto 2011, 65.)

Nykyään ollaan huolissaan siitä, onko mediassa nuorille tarjolla nähtäväksi liian helposti sellaista, mikä ei olisi vielä heidän ikätasolleen sopivaa. Erityisesti pojat kertovat katsovansa pornoa internetistä osaksi sen takia, että siitä saa yksityiskohtaisempaa tietoa seksistä, koska tietoa ei ole tarpeeksi saatavana lähipiiristä. Joten on aika miettiä, miten olemme valmiita kehittämään toimintaamme, jotta tarvittavaa tietoa olisi nuorille tarpeeksi tarjolla, muuten kuin pornon muodossa. Tärkeää olisi kuitenkin

kin huomioida näkökulma, jossa nuoria ei karsinoida ainoastaan pornon riskivaikutuksien uhreiksi, vaan heidät voitaisiin saada mukaan tuottamaan tietoa, jolloin seksuaali- ja mediakasvatusmateriaaleista saataisiin kehitettyä laadukkaampia ja nuoria kiinnostavampia. Näin sukupuolisuutta ja seksuaalisuutta voisi käydä läpi nuoren kanssa dialogisesti ja innostavasti. (Spisak 2014.)

Nuorille teettämässäni kyselyssä muutama nuori kertoi tietolähteekseen aikuisviihdesivuston. On positiivista, että nuoret uskaltavat kertoa suoraan ja häpeilemättä, miten asia on. Jäin kuitenkin miettimään, että kuinka paljon hyötyä tai haittaa sai aikaa se, että nuorilla oli mahdollisuus täyttää teettämäni kysely ilman valvontaa, jolloin kaveriporukat yhdessä saattoivat vastata sen mukaan, mikä tuntui hauskimalta vastaukselta, eikä suinkaan sen mukaan, miten asia olisi oikeasti ollut. Myös se, että onko aikuisviihdesivusto oikea oppimisympäristö kehittyvälle nuorelle, on mielestäni kyseenalaista, sillä suurin osa siellä esiintyvistä asioista ei sovi opetusmateriaaliksi niiden vähäisen todellisuuspohjan vuoksi. (Halonen & Tomberg 2014.)

Tässä viime vuosina olen huomannut, että etenkin pojilla se maailma on hyvin pornoväritteistä. Nuorilla on korkea moraalikäsitys ja he tietävät, mikä on totta ja mikä on aikuisviihdettä ja satua, mutta monesti he hakevat netin maailmasta äärikokemuksia ja ääri-ilmiöitä eikä niillä välttämättä ole myönteinen vaikutus nuoren ihmisen kehitykseen ja maailmankuvaan siitä asiasta. (Halonen & Tomberg 2014.)

5 AIHEALUEESTA TEHTYÄ AIKAISEMPAA TUTKIMUSTA

Vanhatalo (2004) Mikkelin ammattikorkeakoulusta teki opinnäytetyönsä koskien kahdeksaluokkalaisten nuorten kokemuksista seksuaalikasvatuksesta. Hänen tavoitteenaan oli kehittää Kouvolan kaupungin nuorisopalveluiden erityispalveluiden Motiimin tuottamia seksuaalikasvatusoppitunteja nuorille. Vanhatalon kyselyyn osallistui yhteensä 29 nuorta ja kysely toteutettiin lomakkeen muodossa. Vanhatalon tekemästä opinnäytetyöstä selviää, että Kouvossa nuorten tiedonjano koskien seksuaalisuutta on suurempi kuin se tietomäärä, mitä heille tarjotaan. Hänen mielestään aiheesta kyllä puhutaan nuorille, mutta nuoret saavat kuitenkin aiheesta pelkän pintaraapaisun.

Vanhatalon opinnäytetyö käsitteli aihetta samasta näkökulmasta ja hän kävi aihetta läpi saman ikäluokan kanssa kuin kävin omassa opinnäytetyössäni. Valitsin opinnäytetyöni kohderyhmäksi myös kahdeksaluokkalaisten nuoret sen vuoksi, että tuossa iässä pitäisi seksuaalikasvatuksen olla jo hyvässä vauhdissa ainakin koulun tarjoaman seksuaalikasvatuksen puitteissa. Ikäluokan ja aiheen ollessa sama pystyin hyödyntämään Vanhatalon laatimaa kyselyä oman kyselyni koostamisessa. Kyselymme kuitenkin erosivat siinä, että Vanhatalo toteutti kyselyn lomakkeen muodossa, kun itse taas suunnittelin kyselyn sähköiseen muotoon, jolloin kysymysten laatimisessa ja muotoilussa joutuu ottaa eri näkökulmat huomioon.

Partanen (2011) tutki opinnäytetyössään 8.-luokkalaisten kokemuksia kouluterveydenhoitajien antamasta seksuaalikasvatuksesta peruskoulun aikana. Hänen tavoitteenaan oli saada tietoa terveystarkastusten sisältämän seksuaalikasvatuksen sisällöstä ja sen toteuttamistavoista. Partanen toteutti kvantitatiivisen tutkimuksen yhteensä 135 nuorelle. Kyselylomakkeen muotona hän käytti strukturoitua lomaketta, mikä sopii hyvin noin isolle vastaajamäärälle. Partasen kyselylomakkeen tarkastelu auttoi koostamaan oman kyselylomakkeen, sillä sain paljon tietoa, millä kaikilla tavoilla kysymyksen rakennetta voi muotoilla.

Myös Heino (2013) kävi opinnäytetyössään läpi nuorten aikuisten kokemuksia seksuaalikasvatuksesta. Kysely tehtiin osalle Kymenlaakson ammattikorkeakoulun opiskelijoista, joista jokainen vastasi oman elämänsä historian mukaan. Nuorten

seksuaalikasvatukseen liittyen, hieman eri näkökulmasta katsoen, ovat opinnäytetyönsä tehneet myös esimerkiksi Niemelä ja Teirinkoski (2009) Vaasan ammattikorkeakoulusta, Matilainen ja Koskimäki (2012) Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulusta.

Opinnäytetöitä seksuaalikasvatuksesta on siis tehty ja jopa täysin samasta aihealueesta ja samalle ikäryhmälle. Kuitenkaan Keski-Pohjanmaan alueelta ei ole opinnäytetyön muodossa kerätty tietoa nuorten kokemuksista seksuaalikasvatuksesta. Siksi koen tärkeäksi, että keräsin tietoa Kokkolan alueen nuorilta siitä, miten he ovat kokeneet seksuaalikasvatuksen omiin tarpeisiinsa nähden. Sillä alueelliset ja jopa kulttuuriset erot näin Suomen sisälläkin saattavat vaikuttaa opetuksen ja kasvatuksen sisältöihin. Mikäli palveluita, opetustarjontaa tai -menetelmiä muutetaan tai parannetaan tulevaisuudessa, pitäisi palaute ja parantamisehdotukset kysyä paikallisilta nuorilta ja niiltä, jotka kohderyhmään kuuluvat. Näin opetusmenetelmiä ja tietolähteitä voidaan kehittää oikein ja lisätä oikeaksi koetun tarpeen mukaan.

Valmiiden opinnäytetöiden tarkastelu helpotti omaa työtäni siltä osin, että sain selville, mitkä olivat olleet heidän kyselylomakkeiden positiiviset ja negatiiviset puolet. Näin ollen pystyin omassa opinnäytetyössäni hyödyntämään heidän kokemiaan positiivisia puolia ja karsimaan niitä asioita, jotka eivät heidän mielestään ole kyselylomakkeessa olennaisia.

6 OPINNÄYTETYÖPROSESSI

Jo yläasteaikana huomasin seksuaalisuuden aiheena kiinnostavat minua hyvin paljon, minkä vuoksi panostin koulunkäynnissäni erityisen paljon terveystietoon ja biologiaan. Kiinnostus säilyi vuosien varrella ja sosiaalialalle päästyäni mietin, josko voisin hyödyntää näitä opintojani tulevaa varten, sillä seksologian koulutus on jatko-opiskelupaikkana mahdollinen. Tämän vuoksi halusin opinnäytetyöni aiheen liittyvän seksuaalisuuteen, sillä se on aiheena niin innostava, että jaksaisin varmasti panostaa siihen koko opinnäytetyöprosessin ajan.

Lukiessani erinäisiä blogeja, nuorten sivustoja ja palstoja, huomasin, että niissä toistuivat usein samat kysymykset ja niihin annetut vastaukset saattoivat usein olla vääriä tai toisten nuorten oman kokemustiedon varassa. Varsinkin seksuaalisuuteen liittyvät kysymykset ovat usein arkoja, mutta varsin tärkeitä, sillä nuorena tehdyt päätökset vaikuttavat usein koko loppuelämään, koski se sitten esimerkiksi ensimmäistä suudelmaa, seksikokemusta tai vahinkoraskautta. Blogeihin tutustuessani mietin, mistä nuoret saavat nykyään ajankohtaisen ja oikean tiedon koskien seksuaalisuutta, sillä median rooli on muuttanut niin vanhempien kuin koulunkin roolia seksuaalikasvattajana, kun vertaan tilannetta omaan varhaisnuoruuteeni. Aihe on ajankohtaisempi kuin koskaan, sillä lapsuus on lyhentynyt ja aikuisuuteen kiirehdi-tään koko ajan yhä aiemmin. (Halonen & Tomberg 2014.)

Media ottaa nykyaikana usein niin opettajan kuin kasvattajankin roolin, mutta kuten tuli, niin myös media on hyvä renki, mutta huono isäntä. Vaikka media tarjoaakin television ja internetin välityksellä paljon hyödyllistä tietoa, niin tottumattomissa kä-sissä tämä tieto saattaa aiheuttaa paljon sekaannusta ja huolimatonta käytöstä. Ai-kuisen on helpompi poimia internetistä relevantti ja tarvittava tieto, kun taas nuoren on vaikeampi poimia oikeaa tietoa ja ymmärtää, mitkä lähteet antavat realistisen kuvan ja mitkä lähteet taas sisältävät yliampuvaa ja jonkun henkilökohtaisiin ja jopa virheellisiin kokemuksiin pohjautuvaa tietoa. (Halonen & Tomberg 2014.)

Opinnäytetyön aiheen suhteen oli nopea edetä, sillä sain paljon kannustusta aiheeseeni koulun puolelta ja erinäisiltä yhteistyötahoilta, jotka toivoivat myös saavansa tutustua valmiiseen opinnäytetyöhön ja sen tuloksiin. Yritin miettiä, mikä palvelisi

parhaiten tutkimuskysymyksiäni, mutta olisi myös nuorten kannalta mieleinen tapa vastata. Näin päädyin tekemään kyselyn Webropoliiin, jolloin nuori voi halutessaan täyttää kyselyn kotonaan, mikäli ei sitä koulussa halua täyttää. Kyselyn linkin saamiseen oppilaille sain paljon apua koulujen rehtoreilta, ja muutenkin heidän antamansa tiedot oppilaiden määrästä yms. edesauttoi opinnäytetyötyön valmistumista.

Opinnäytetyöni tilaaja on Kokkolan kaupungin sivistystoimi, ja tutkimusotteeni on kvantitatiivinen. Lähestyin nuoria Webropol- kyselyn muodossa, jonka avulla selvitin, mistä nuoret saivat aikoinaan seksuaalikasvatusta; kotoa, koulusta vai internetistä. Onko vanhemmilla suurin rooli vai onko painopiste siirtynyt koulujen terveystiedon tunneille ja terveydenhoitajan tapaamisiin, ja mikä on median rooli tässä kaikessa?

6.1 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimustehtävä

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää Kokkolalaisten 8-luokkalaisten ajatuksia saadusta seksuaalikasvatuksesta: milloin ja mistä he sitä saivat, onko se ollut heidän mielestään riittävää ja mikä olisi heidän mielestään paras tapa antaa nykyään seksuaalikasvatusta. Opinnäytetyön tavoitteena oli saada yleiskuva siitä, saavatko nuoret tarpeeksi tietoa, ja jos eivät, niin kenelle pitäisi antaa enemmän vastuuta seksuaalikasvatuksen toteuttamisesta.

Tutkiessani seksuaalikasvatukseen liittyviä opinnäytetöitä oli ilo huomata, kuinka monia tutkimuksia kyseisestä aiheesta on tehty. Kuitenkaan Keski-Pohjanmaalla kyseistä aihetta ei ole tutkittu nuorten näkökulmasta, joten koen, että opinnäytetyöni tulee tarjoamaan hyötyä niin kaupungille, kouluille kuin nuorten vanhemmille ja nuorille itselleenkin. Onnistuessaan kysely antaa vastauksia siihen, tarvitseeko koulun opintokokonaisuuteen lisätä enemmän seksuaalikasvatusta, onko terveydenhoitajan kontakteja nuoren kanssa lisättävä, ohjataan vanhempia ottamaan seksuaalisuusasiat puheeksi nuoren kanssa vai pitäisikö nuorille luoda kohdennettu sivusto internetiin, josta löytyisi kaikki tarvittava tieto.

Tutkimuskysymykset ovat seuraavanlaiset:

1. Kokevatko nuoret saavansa omiin tarpeisiinsa nähden tarpeeksi asianmukaista tietoa seksuaalisuudesta varhaisnuoruudessa?
2. Kokevatko nuoret saavansa varhaisnuoruudessa mielestään olennaisen tiedon koskien seksuaalisuutta?

6.2 Määrällinen tutkimus

Opinnäytetyöni on määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus. Määrällisen tutkimuksen avulla voidaan selvittää prosenttiosuuksiin ja lukumääriin pohjautuvia kysymyksiä, mutta edellytyksenä sille, että saadaan näkyville tarpeeksi selkeitä tuloksia, on se, että otoksen koko on tarpeeksi suuri ja edustava. Kvantitatiivinen tutkimus auttaa näyttämään olemassa olevan tilanteen, mutta se ei kuitenkaan pysty riittävästi selvittämään tähän tilanteeseen johtavia syitä. Eri asioiden välistä riippuvuutta tai niissä tapahtuneita muutoksia voidaan tarkastella tällaisella tutkimuksella. Kyselylomakkeena suositaan useimmiten standardoitua mallia sen valmiiden vastausvaihtoehtojen vuoksi. (Heikkilä 2014.)

6.3 Tutkimusaineiston keruu ja analysointi

Kyselylomakkeen koostaminen oli pitkä prosessi, sillä kysymysten muotoilu ja niiden määrän miettiminen vei aikaa. Aloitin kyselylomakkeen laatimisen tutustumalla jo aiemmin julkaistuihin opinnäytetöihin, jotka käsittelivät samaa aihetta tai joiden menetelmällisenä lähestymistapana oli myös kvantitatiivinen tutkimus. Vallin (2015, 43) mukaan on tärkeää, että vastaaja säilyttää mielenkiinnon koko vastaamisen ajan. Sen vuoksi koin tärkeäksi, että kysely on mahdollisimman lyhyt ja ytimekäs, jotta kahdeksasluokkalaiset nuoret malttavat vastata jokaiseen kysymykseen. Valli (2015) korosti myös kysymysten selkeyttä ja loogista esittämistä, minkä näin myös erityisen tärkeänä suunnatessani kyselyä nuorille. Halusin pitää kyselyn kielellisesti helppona lukea ja ymmärtää, minkä vuoksi kysymyksen esittämisen jälkeen oli sulkeissa selite vieraille sanalle, jotta nuoret ymmärtävät, mitä sanalla tarkoitan.

Kysymysten muotoiluun sain apua opinnäytetyön tilaajaltani ja opinnäytetyön ohjaajaltani. Kun kyselylomake oli valmis, esitetasin sitä muutamalle läheiselle nuorelle, ja kysyin heidän mielipidettään kyselyn selkeydestä. Tein muutamia korjauksia nuorten pyynnöstä, sillä heidän ikätasonsa mielipide oli kyselyni kannalta merkittävä. Kun kyselylomake oli mielestäni valmis, lähetin linkin Kokkolan perusopetuksen suomenkielisten yläkoulujen rehtoreille, jotka lähettivät sen eteenpäin 8-luokkalaistalle. Kyselyn saivat Hakalahden, Kiviniityn, Lohtajan, Lucina Hagmanin sekä Länsipuiston koulujen 8-luokkalaiset. Kyselylinkki oli auki kaksi viikkoa, toukokuun lopusta kesäkuun alkuun, jonka aikana sain vastauksia yhteensä 122, 8-luokkalaisia kouluissa oli yhteensä noin 400.

Kyselyssä oli yhteensä yhdeksän kysymystä, kuusi puolistrukturoitua, joissa on valmiiksi vastausvaihtoehtoja sekä yksi avoin kohta. Puolistrukturoitu kysymys on erityisen hyvä silloin, kun ei voi olla varma onko keksinyt kaikki mahdolliset vastausvaihtoehdot. Saadakseni kyselyyn monipuolisuutta halusin puolistrukturoitujen kysymysten rinnalle myös yhden avoimen kysymyksen ja yhden positiokysymyksen. Näiden kysymysten avulla saisin kyselyyn myös kaivattua syvyyttä sekä saisin selville 8-luokkalaisten ajatuksia seksuaalikasvatuksen tärkeydestä sekä seksuaalikasvatuksen sisältämien puutteiden parantamisideoista.

Jouduin useaan otteeseen miettimään kysymysten järjestystä, sillä Valli (2015, 43–44) toteaa, että kysymysten on hyvä edetä helpoimmasta vaikeaan vastaajan työn helpottamiseksi. Valikoin opinnäytetyöhöni tarkoituksella vain yhden avoimen kysymyksen, sillä Internet-pohjalla toteutettava kysely antaa huonon mahdollisuuden käyttää avoimia kysymyksiä, sillä vastausprosentti näihin on usein pieni. Voin kuitenkin varmuudella sanoa, ettei läsnäoloni vaikuttanut vastauksiin, toisin kuin haastattelussa olisi saattanut vaikuttaa. (Valli 2015, 43–44.)

6.4 Opinnäytetyön eettisyys

Kvantitatiivisen kyselyn tarkoituksena ei ole nostaa esille kenenkään yksittäisen henkilön mielipiteitä ja ajatuksia, vaan tässä tapauksessa yleisesti selvittää oppilaiden mielipiteitä koskien seksuaalikasvatusta. Kyselylomakkeen kysymyksellä 1 selvitin taustatietoja, mutta vain sen verran, että sain selville oliko vastaaja mies vai

nainen. Enempää en lähtenyt profiloimaan vastaajia, joten tällä tavalla vastaajien anonymisuus taattiin. Vastauksia eivät oppilaan lisäksi nähneet muut kuin minä, joten yksittäistä vastaajaa ei tästäkään voida selvittää. Eettisenä valintana voidaan pitää itsessään jo sitä, että oppilaita kuultiin sellaisessa asiassa, joka saattaa mahdollistaa heille parempien palveluiden saannin tulevaisuudessa. (Heikkilä 2014.)

Kyselylomakkeen laatimisessa kiinnitin erityisen paljon huomiota asioiden oikein muotoiluun ja helposti ymmärrettävyyteen, jotta oppilaat tietäisivät, mitä kysymyksilläni tarkoitan, sillä väärin ymmärretty kysymys vääristäisi myös tutkimustuloksia. Jotta reliabiliteetti eli tutkimuksen luotettavuus säilyisi, on tärkeää, että sattuma ei pääse vaikuttamaan tuloksiin, kertoo Valli (2015, 139). Eli se, että kysyn nuorelta kysymystä oikealla tavalla ja niin, että hekin sen ymmärtävät, on ensiarvoisen tärkeää sähköistä kyselyä toteutettaessa. Sähköiset kyselyt mahdollistavat aina pienen kiusanteon ja leikiksi heittäminen, joten osassa vastauksia oli avoimeen kysymykseen laitettu sellaisia vastauksia, joita en katso tarpeelliseksi julkaista, sillä ne eivät liity kyseiseen aiheeseen millään tavalla.

Hiltusen (2009) mukaan tutkimuksen validiteetti on hyvä silloin, kun mittausmenetelmä mittaa juuri sitä ilmiön ominaisuutta, mitä on tarkoituskin mitata. Mikäli validiteetti puuttuu kokonaan, tekee se tutkimuksesta arvottoman. Pysin pitämään koko opinnäytetyöprosessin ajan mielessä laatimani tutkimuskysymykset, jolloin oikeanlaisten mittareiden laatiminen onnistui mielestäni niin hyvin kuin toivoin.

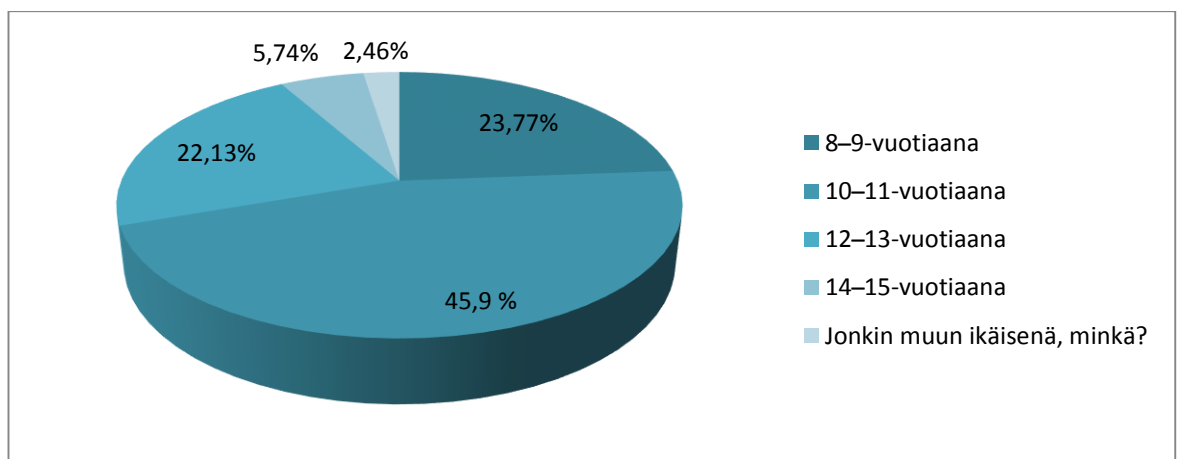
Kiinnitin lähdekriittisyyteen huomiota koko opinnäytetyöprosessin ajan, jotta käyttämäni tieto olisi relevanttia ja saisin tarvittavan taustatiedon tukemaan työni pääkoh-
tia. Aihetta on käsitelty monista näkökulmista ja lähteitä oli saatavilla, mutta uusinta tarvitsemaani tietoa löytyi usein ainoastaan netistä. Sivut olivat kyllä luotettavat ja valtakunnallisesti tunnetut, mutta usein tiedon alkuperäinen kirjoittaja jäi hämärän peittoon.

7 KYSELYN TULOKSET

Kyselylomakkeen ensimmäisellä kysymyksellä selvitin taustatietoina sukupuolen, jotta näen kuinka paljon vastaajista on tyttöjä ja kuinka paljon poikia. Kyselyyn vastasi yhteensä 122 oppilasta. Poikia kyselyyn osallistui 60 ja tyttöjä 62. Osassa tuloksista käytän aineistolainauksia, jotka mielestäni tukevat hyvin vastausten sisältämää sanomaa.

7.1 Vastaajien ikä ja tietolähteet

Toisena kysymyksenä kysyin, minkä ikäisiä oppilaat olivat, kun kokivat saaneensa ensimmäisen kerran tietoa seksuaalisuudesta. Kuviosta 1 selviää, että oppilaista 29 (23,77 %) vastasi olleensa 8–9-vuotias, kun taas lähes puolet vastaajista (45,9 %) kertoi olleensa 10–11-vuotias (KUVIO 1). Noin 12–13-vuotiaina tietonsa saaneita oli 27 (22,13 %) vastaajista ja 14–15-vuotiaina tietonsa saaneita taas 7 (5,74 %). Kolme oppilasta vastasi kohtaan ”Jonkin muun ikäisenä, minkä?” ja kaksi heistä kertoi saaneensa saaneen tietoa 11–12-vuotiaana.

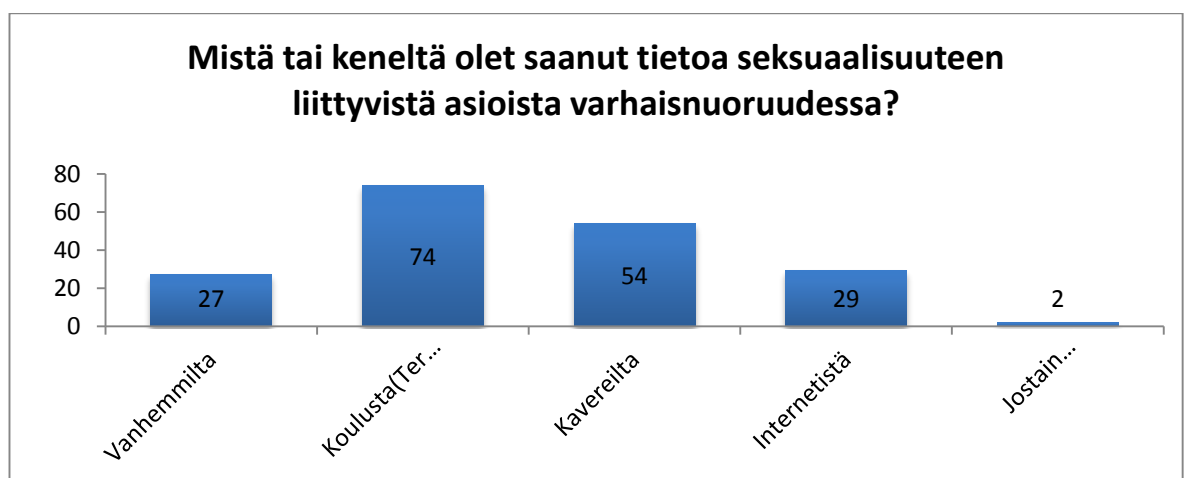

KUVIO 1. Nuorten ikä heidän saadessaan ensimmäisen kerran tietoa seksuaalisuudesta

Seuraavana kysyin, mistä tai keneltä nuori on saanut tietoa seksuaalisuuteen liittyvistä asioista varhaisnuoruudessa (KUVIO 2). Vastaajia oli yhteensä 122, mutta

vastauksia tähän kohtaan oli tullut 186, joten tässä kysymyksessä nuori saattoi valita vastaukseen myös useamman vaihtoehdon.

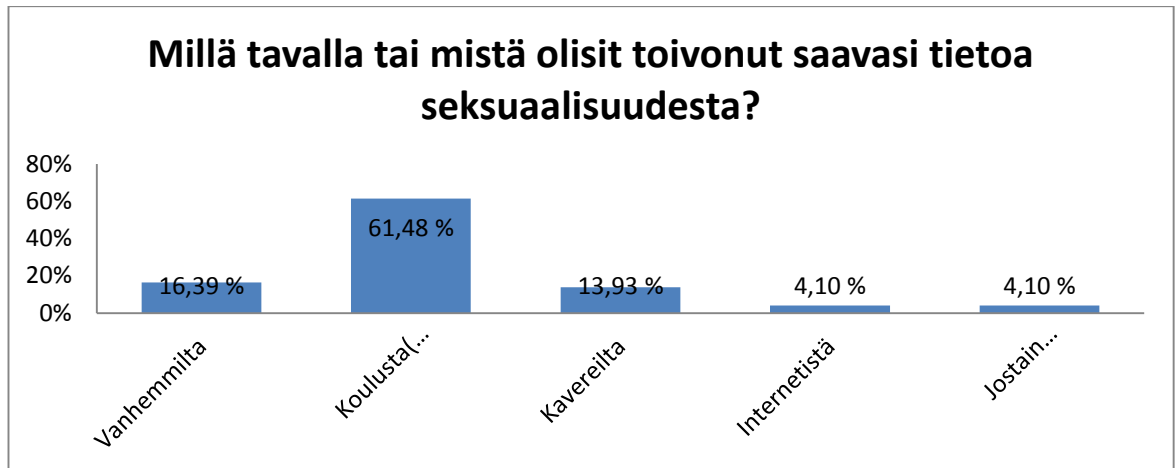
Vastanneista 27 kertoo saaneensa tietoa vanhemmilta, 74 oppilasta, mikä tarkoittaa suurinta osaa, kertoo saaneensa tietoa koulusta. Tähän vastausvaihtoehtoon sisältyi niin terveystiedon tunnit kuin terveydenhoitajankin pitämät tunnit tai tapaamiset. 54 oppilasta kertoo saaneensa tietoa kavereilta, kun taas 29 nuorta kertoo internetin olevan se lähde, josta itse aikoinaan sai tiedon. Jostain muualta tiedon saaneita on kaksi oppilasta. He ovat kertoneet, että tiedonlähteenä on ollut pornhub.com.

KUVIO 2. Nuorten tietolähteet

Saatuani selville, mitä kautta oppilaat todennäköisimmin saivat tietonsa koskien seksuaalisuutta, kysyin, mistä he olisivat toivoneet tämän tiedon saavansa (KUVIO 3). Aina tietolähde ja se, mistä nuoret olisivat toivoneet saavansa tietoa, ei ole sama. Koin tärkeänä kartoittaa, kuinka usein näin käy ja onko nuorilla kenties mielessä muita tapoja jakaa tietoa.

KUVIO 3. Lähteet, joista nuoret olisivat toivoneet saavansa tietoa

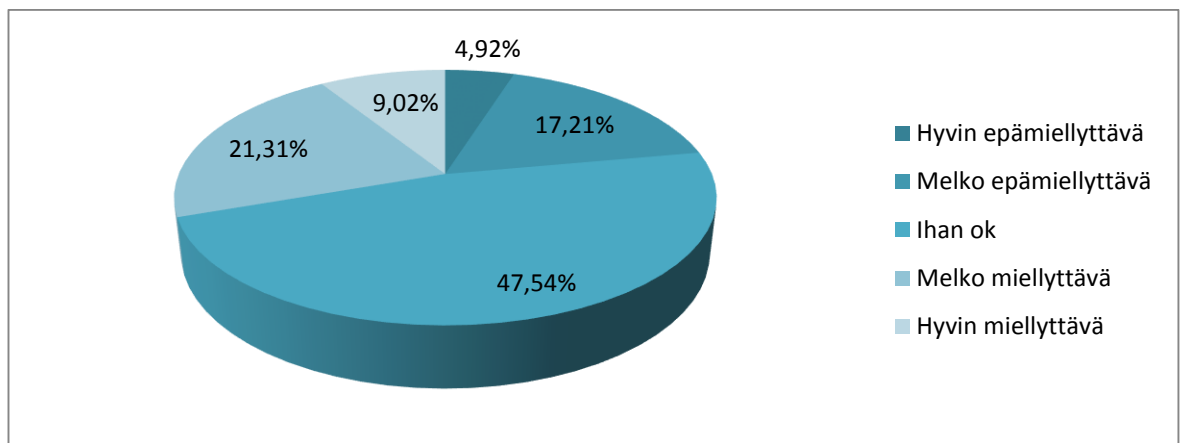
Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 122 oppilasta. Kuviosta 3 selviää, että 16,39 % eli 20 oppilasta olisi toivonut saavansa tietoa vanhemmilta, kun taas 61,48 % eli 75 oppilasta olisi toivonut saavan tiedon koulusta, joko oppitunneilta, terveydenhoitajalta tai kuraattorilta. 13,93 % eli 17 oppilasta toivoi saavansa tiedon kavereiltaan, kun taas 4,10 % eli 5 oppilasta luotti internetiin tiedonlähteenä. 4,10 % eli 5 oppilasta toivoi saavansa seksuaalisuutta koskevan tiedon jostain muualta. Kaksi heistä mainitsi mielilähteekseen pornhub.com-sivuston, kaksi ei osannut sanoa, mikä olisi mieleisin tietolähde, kun taas yksi tähän kohtaan vastanneista toivoi löytävän tiedon sieltä, mistä vain tietoa voi saada eli jokin edellä mainittu kohta on osuva, mikäli sieltä vain saa tarvittavan tiedon.

7.2 Vastaajien mielipiteet seksuaalikasvatuksesta

Viidentenä kysymyksenä oli positiokysymys eli kysymys, jossa oppilaat saivat asteikolla määritellä, miltä tuntui hetki, jolloin he saivat tietoa seksuaalisuudesta. Oliko se enemmän miellyttävä vai epämiellyttävä, tarpeeton vai tarpeellinen tai nolo vai rento. Oppilailla oli 5 vaihtoehtoa valittavana kustakin adjektiiviparista, jolla he pystyivät mahdollisimman tarkasti määrittelemään tunnetilan; hyvin epämiellyttävä, melko epämiellyttävä, ihan ok, melko miellyttävä, hyvin miellyttävä. Oppilaat siis pystyivät määrittelemään tilanteen esimerkiksi joko hyvin miellyttäväksi, melko miellyttäväksi, ihan ok:n tuntuiseksi, melko epämiellyttäväksi tai hyvin epämiellyttäväksi,

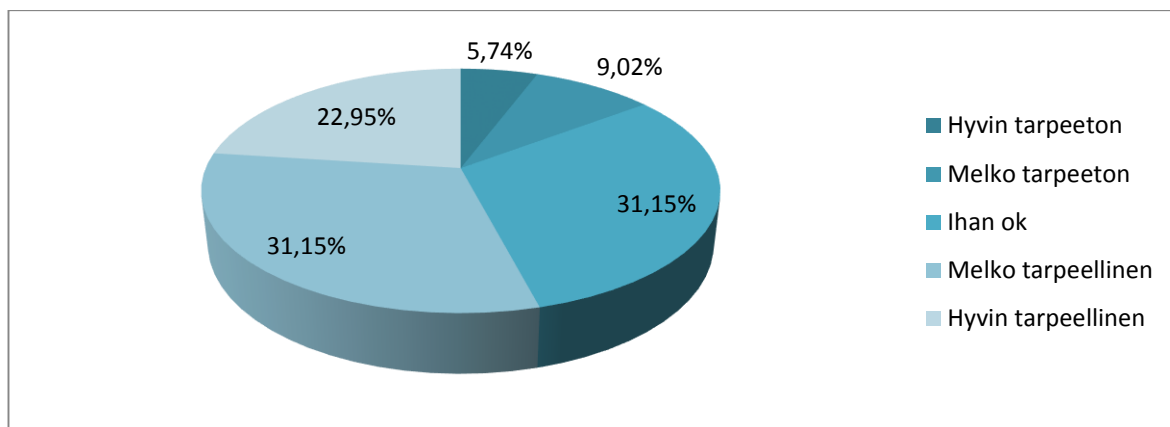
joten jokainen sai valita mielestään kuvaavimman adjektiivin siihen tilanteeseen. Selkeyden vuoksi tulokset ovat ilmoitettu kolmena eri kuviona, jossa jokaisessa esitellään yksi adjektiivipari.

Kuviosta (KUVIO 4) käy selville, että 6 oppilasta 122:sta vastanneesta oppilaasta (4,92 %) oli sitä mieltä, että tilanne, jolloin he saivat tietoa seksuaalisuudesta, oli hyvin epämiellyttävä. 21 oppilasta (17,21 %) oli sitä mieltä, että tilanne oli edelleen melko epämiellyttävä, mutta kuitenkin kestettävissä. 58 oppilasta (47,54 %) oli sitä mieltä, että tilannetta kuvaavin adjektiivi oli ”Ihan ok” eli ei miellyttävä, muttei myöskään epämiellyttävä. 26 oppilasta (21,31 %) oli sitä mieltä, että ”melko miellyttävä” kuvaa tilannetta, jolloin he saivat tietoa seksuaalisuudesta, kun jopa 11 oppilasta (9,02 %) oli sitä mieltä, että tilanne oli hyvin miellyttävä.

KUVIO 4. Kuinka miellyttävänä nuoret kokivat tilanteen, jolloin saivat tietoa?

Kuviosta 5 selviää, kuinka tarpeellisenä oppilaat pitivät hetkeä, jolloin saivat seksuaalisuutta koskevaa tietoa (KUVIO 5). 7 oppilasta (5,74 %) 122:sta oppilaasta ajattelee hetken olleen hyvin tarpeeton ja 11 oppilasta (9,02%) pitää tilannetta melko tarpeettomana. 38 oppilasta (31,15 %) taas ajatteli tilanteen ollen ”Ihan ok”, kun taas 38 oppilasta (31,15 %) piti tilannetta melko tarpeellisenä ja 28 (22,95 %) hyvin tarpeellisenä.

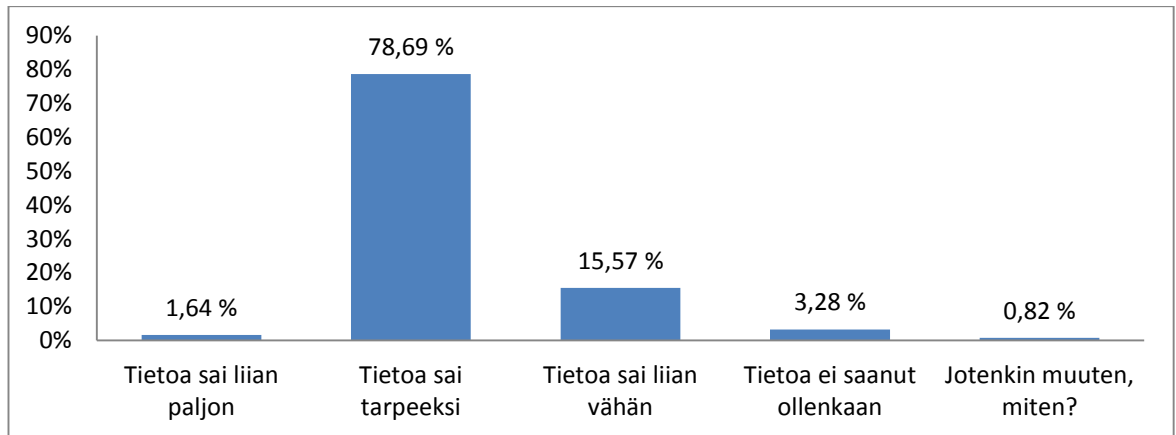
KUVIO 5. Seksuaalitiedon tarpeellisuus nuorten mielestä

Kyselylomakkeen 5. kysymyksellä selvitin myös, kuinka rentona nuoret kokivat hetken, jolloin saivat tietoa seksuaalisuudesta. Oppilas pystyi määrittelemään tunteen hyvin rennosta hyvin noloksi. 6 oppilasta (4,92 %) 122:sta oppilaasta piti hetkeä hyvin nolona ja 13 oppilasta (10,66 %) melko nolona. Tilanne oli 61 oppilaan (50 %) mielestä ”Ihan ok”, kun 25 oppilasta (20,49 %) oli tuntenut olonsa melko rennoksi ja 17 oppilasta (13,93 %) oli taas tuntenut olonsa hyvinkin rennoksi kyseisessä tilanteessa.

7.3 Vastaajien mielipide seksuaalikasvatuksen määrästä

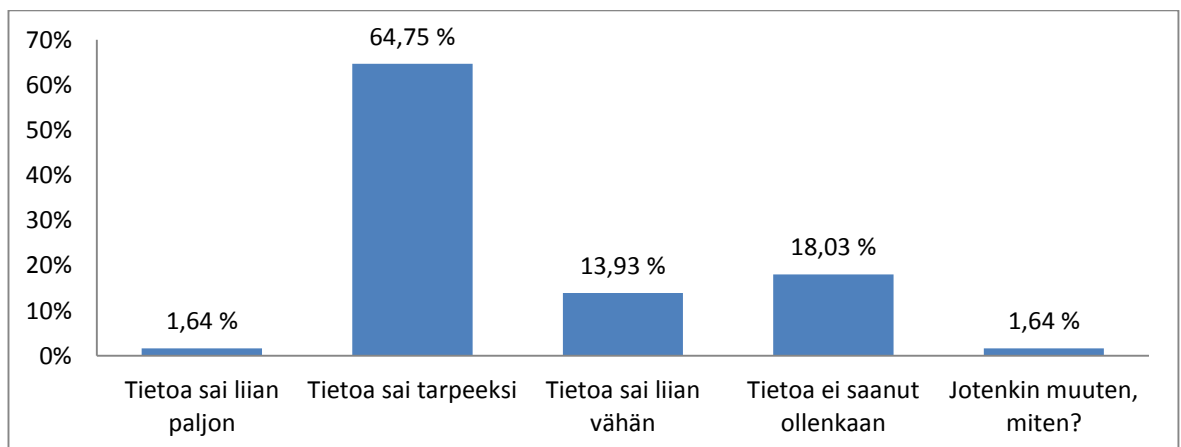
Kuviosta 6 käy ilmi, kuinka riittävänä oppilaat kokivat koulun tarjoaman seksuaalivalistuksen (KUVIO 7.) 2 oppilasta (1,64 %) 122:sta oppilaasta oli sitä mieltä, että koulu tarjosi liikaa tietoa heidän tarpeeseensa nähden, kun taas 96 oppilasta (78,69 %) oli sitä mieltä, että tietoa sai heidän tarpeeseensa nähden sopivasti. 19 oppilasta (15,57 %) koki, että koulun tarjoama tietomäärä jäi liian vähäiseksi ja 4 oppilasta (3,28 %) oli sitä mieltä, ettei tietoa saanut ollenkaan. Vain 1 oppilas (0,82 %) koki kohdan ”Jotenkin muuten, miten?” omakseen ja selvensi mielipidettään kirjoittamalla vastaukseen:

ei auttanut tiesin jo mitä koulu sano.

KUVIO 6. Nuorten mielipide koulun tarjoaman seksuaalikasvatuksen määrästä

Kuviosta 7 taas selviää, kuinka nuoret arvioivat kodin tarjoaman seksuaalikasvatuksen määrän tarpeisiinsa nähden. 2 nuorta (1,64 %) 122:sta vastanneesta nuoresta kertoi saaneensa tietoa liian paljon ja 79 nuorta (64,75 %) kertoi saaneensa tarpeeksi tietoa. 17 nuorta (13,93 %) oli sitä mieltä, että kotoa sai liian vähän seksuaalisuutta koskevaa tietoa ja 22 (18,03 %) kertoi, ettei ollut saanut tietoa ollenkaan. 2 nuorta (1,64 %) vastasi kohtaan ”Jotenkin muuten, miten?”, ja toinen nuorista kommentoi vastaukseen, ettei kotona tietoa saanut juuri ollenkaan, muttei hän kokenut tarvettakaan sille. Toista kommenttia en koe aiheelliseksi kirjoittaa tähän, sillä vastaus ei liity yllä olevaan kysymykseen.

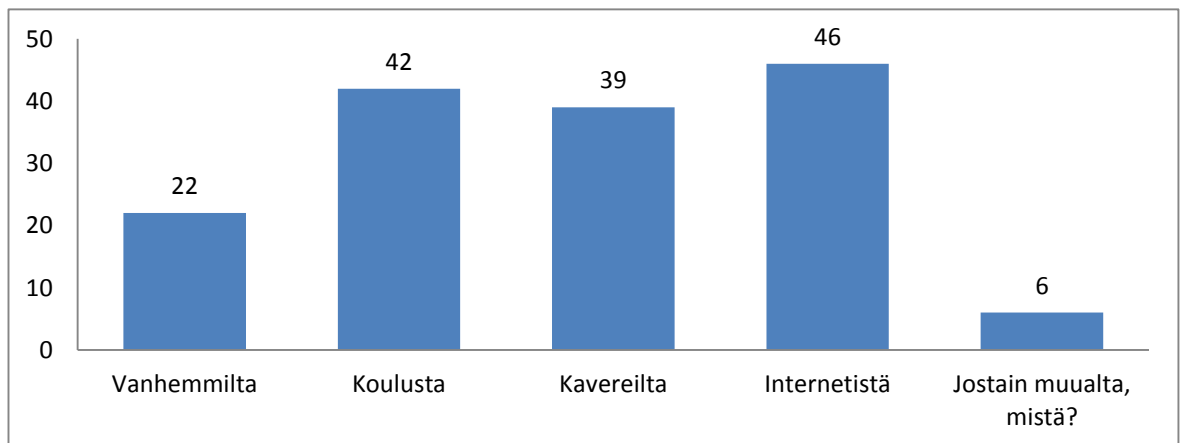

KUVIO 7. Nuorten mielipide kodin tarjoaman seksuaalikasvatuksen määrästä

Kyselylomakkeen kahdeksas kysymys käsitteli aihetta siitä näkökulmasta, kenen puoleen nuoret uskalsivat kääntyä kaikkein nolostuttavimpien kysymysten kohdalla.

Tähän kohtaan nuoret saattoivat valita niin monta vastausta kuin kokivat aiheelliseksi, joten pääpiirteissään näemme, mikä oli suosituin tietolähde, kun haettiin arkoihin kysymyksiin vastauksia.

Kuviosta 8 käy selville, että 122:sta oppilaasta 22 oli sitä mieltä, että vanhemmilta pystyi kysyä arimmatkin kysymykset. 42 oppilasta kertoi koulun olevan sellainen paikka, josta saa vastauksia. Kavereilta arat vastaukset hankki puolestaan 39 oppilasta, kun taas Internetiin luotti 46 oppilasta. Kohtaan ”Jostain muualta, mistä?” vastasi kuusi nuorta. Yksi nuori kertoi saavansa tarvittavan tiedon siskolta ja toinen ilmoitti lasten ja nuorten puhelimen oikeaksi lähteeksi, kun halusi saada vastauksia arkoihin kysymyksiin. Kaksi vastaajaa kommentoi, ettei hanki vastauksia mistään ja kaksi vastaajaa ei kommentoinut laisinkaan.

KUVIO 8. Keneltä nuoret saivat vastauksia nolostuttaviin kysymyksiin?

7.4 Vastaajien mielestä mieleisin tapa saada seksuaalikasvatusta

Kyselylomakkeen yhdeksännellä kysymyksellä selvitin, mikä olisi oppilaiden mielestä mieleisin tapa saada tietoa seksuaalisuudesta. Kysymys oli avoin ja siihen vastasi 117 oppilasta (95,9 %), jotkut tarkemmin, jotkut ei niin suurella motivaatiolla. Oppilaiden mielestä koulu on paras paikka tarjota seksuaalikasvatusta. Vastaajien mielestä terveydenhoitajan palvelut ja terveystiedon tunnit kuuluivat samaan kategoriaan koulun kanssa. Oppilailla oli kuitenkin muutamia toiveita koulun tarjoaman seksuaalivalistuksen suhteen tulevaisuudessa:

Terveystiedon tunnit + niitä pitäisi olla joka jaksossa!

Koulussa voitaisiin valistaa vähän enemmän ja ehkä vähän aikaisemmin, kun ajatkin muuttuu...

Ottaa sitä kouluun pidemmällä aikajaksolla, kuten 3-5 jaksoissa pieniä pätkiä jotta kaikki jää päähän paremmin

Asioista koulussa avoimesti puhumalla luokan kesken sellaisen opettajan johdolla joka ei tee hommasta kiusallista

Koulussa terveydenhoitaja voisi kertoa asioista koska esim työillä asiat olisi tärkeä tietää ja tuntea ennen kuin kaikki alkaa.

Koulussa terveystieto/liikunta tunnilla tytöt ja pojat erikseen ja tietenkin

Toiseksi tärkeimpänä väylänä nähdään internet, sitten vanhempien kanssa keskustelu ja yleisesti puhuminen asioista. Moni nuori toivoi, että aiheesta uskallettaisiin puhua monipuolisesti ja asioiden oikeilla nimillä.

Niistä asioista puhuttaisiin avoimesti ja tieto olisi monipuolisempaa

Puhumalla kun on oikea aika. Ei liian aikaisin, mutta ei liian myöhään.

Erinäisiä kommentteja ja aiheeseen liittymättömiä vastauksia tuli melko paljon. Asiallisia kommentteja oli kuitenkin suurin osa, ja varsinkin vastaukset, joissa esimerkiksi esitteet, dokumentit ja videot olisivat oppilaiden mielestä paras väylä tarjota seksuaalivalistusta, herättivät mielenkiintoni. Vastaus, jossa nuori nosti esille, että ajat muuttuvat ja siksi opetuksenkin pitäisi muuttua sen mukana, on mielestäni tärkeä huomio. Nykyaikaan kuuluvat videot ja esitteet, jotka mainittiin myös vastauksissa, ovat suuri etu, jota ei ennen pystytty hyödyntämään. Siksi videoille ja esitteille pitäisi antaa entistä suurempi painoarvo ja nuoria pitäisikin kannustaa hyödyntämään jo tuotettua materiaalia.

21,31 % vastaajista ei osannut vastata edellä mainittuun kysymykseen. Seuraavat vastaukset poimin, jotta asiat voitaisiin ottaa mietintään niin koulussa kuin kotona. Mietintään olisi hyvä ottaa täysin uusi tapa kertoa nuorille seksuaalisuudesta, joka tavoittaisi juuri nämä nuoret, joille oikeaa tietolähdettä ei ole vielä löytynyt.

tavalla joka on mieleinen

Ei siitä voi puhua tavallisesti

Vastaukset ovat lyhyitä, mutta silti niissä on paljon sisältöä. Jo se, että nuori kertoo, ettei koe, että seksuaalisuudesta voitaisiin puhua tavallisesti, on suuri asia. Siksi vielä nykyäänkin pitäisi panostaa siihen, että seksuaalisuudesta voitaisiin puhua yhä avoimemmin ja että löytyisi yhä parempia tapoja ja jokaiselle myös se mieleinen tapa ottaa seksuaalisuus puheeksi.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Terveydenhuoltoon vaikutti negatiivisesti 90-luvun lama, sillä ehkäisyneuvoloita jouduttiin lopettamaan ja kouluterveydenhuoltoja supistettiin. Kuitenkin 2000-luku oli uuden nousun aikakautta terveystiedolle, sillä nyt se kuuluu pakollisena aineena peruskoulun ja lukion oppimäärään, ja seksuaalikasvatus itsessään aloitetaan jo 7. luokalla. Kyselyni vastauksissa tulee kuitenkin ilmi, että suurin osa oppilaista saa ensimmäiset tietonsa seksuaalisuudesta jo ennen tätä 7. luokkaa. Pitkästi yli puolet vastanneista kertoo saaneensa tietoa 8–11 vuoden ikäisenä, mikä kuvaa sitä, että tietoa saadaan yhä aikaisemmin, joko koulussa tai kotona. (Kokkonen 2015.)

Murrosikä alkaa nykyisin paljon aikaisemmin kuin ennen, sillä esimerkiksi 1800-luvun puolivälistä 1900-luvun puoliväliin tultaessa tyttöjen kuukautisten alkamisikä laski 17:sta vuodesta 14 vuoteen. Tämä johtuu ravitsemuksen paranemisesta ja väestön yleisen terveydentilan kohoamisesta, jolloin lasten ja nuorten lihominen on myös osasy syy puberteetin aikaistumiseen. Fyysiset muutokset saavat nuoret tuntemaan usein olonsa aikuisemmaksi kuin he ovatkaan, jolloin riski tupakoinnin ja alkoholin käytön aloittamiseen kasvaa. Myös hämmennys kypsyneen kehon ja hyvin nuoren iän välillä saattaa näkyä liian seksikkäänä pukeutumisena. Näiden muutosten rinnalla myös tiedon pitäisi muuttua ja tiedonsiirron nopeutua, sillä psyykkinen ja henkinen muutos ei usein näy fyysisen muutoksen rinnalla. On siis hyvä, että oppilaat kertovat vastauksissaan tietoa saatavan jo aikaisemmin kuin 2000-luvulla saatiin, sillä muuten tieto saattaa tulla liian myöhään, koska murrosiän alkaminen on aikaistunut entisestään. (Sinkkonen 2010, 27–28.)

Saamieni tulosten mukaan kysyttäessä oppilailta, mistä he saivat tietoa seksuaalisuudesta ja mistä olisivat toivoneet saavansa tietoa, kohtaavat tulokset melko hyvin toisensa. Oppilaat saivat eniten tietoa koulusta ja he myös toivoivat saavansa tarvittavan tiedon koulusta. Huomiota kuitenkin herätti se, että monet saivat tietoa myös kavereilta ja internetistä, vaikka todellisuudessa tietoa olisi toivottu eniten koulusta ja vanhemmilta. Onko niin, että kavereiden kokemustietoa ja internetissä mahdollisesti leviävää väärää tietoa ei haluta silloin, kun haussa olisi realistinen ja kipeästi tarvittu tieto?

Kysyttäessä millaisena oppilaat kokivat hetken, jolloin saivat seksuaalisuutta koskevaa tietoa, oli ilo huomata vastauksissa, että 77,87 % oli sitä mieltä, että tilanne oli joko ihan ok, melko tai hyvin miellyttävä ja vain 22,13 % koki hetken joko melko tai hyvin epämiellyttäväksi. Kuitenkin on tärkeää ottaa huomioon, että epämiellyttäväksi koettu asia ei ole usein sellainen asia, johon perehdytään, joten tämän prosenttiluvun kääntäminen alaspäin olisi varmasti kaikkien mielestä enemmän kuin suotavaa. Toisena positiivisena huomiona oli, että 85,25 % vastanneista koki hetken, jolloin saivat tietoa, jollain lailla tärkeäksi, vastattuaan joko kohtaan ”Ihan ok”, ”Melko tarpeellinen” tai ”Hyvin tarpeellinen”. Kysyttäessä, kuinka rentona nuoret kokivat hetken, jolloin saivat tietoa, yli 75 % vastaajista kertoi tilanteen olleen ihan ok, melko rento tai hyvin rento.

Koulun rooli on tärkeä seksuaalikasvatuksesta puhuttaessa. Monet palvelut koulun sisällä, kuten terveystiedon tunnit ja terveydenhoitajan palvelut, mahdollistavat oppilaille monipuolisen oppimisen seksuaalisuuteen liittyen. Nämä koulun palvelut ovat oppilaiden käytettävissä koko peruskoulun ajan, joten aiemmin kotona saamatta jäänyt tieto on mahdollista saada myöhemmin koulussa.

78,69 % mielestä koulun tarjoama seksuaalikasvatuksen määrä on riittävä, mutta 15,57 %, mikä tarkoittaa noin 19 oppilasta, oli sitä mieltä, että tietoa sai koulussa liian vähän ja 4 oppilasta koki, ettei tietoa saanut ollenkaan. Poissaolot tai muuten huono keskittyminen saattavat usein haitata tiedon saamista ja sen sisäistämistä, mutta on silti hieman pelottavaa, että noin monet kokevat tiedonsaannin liian vähäisenä tai uupuvan kokonaan. Enemmän huolta kuitenkin herätti, kun kysyttiin kodin tarjoaman seksuaalikasvatuksen määrää ja vastaukseksi oli 18,03 % eli 22 oppilasta kertonut, ettei tietoa saanut ollenkaan, ja 17 nuorta oli kokenut tiedonsaannin liian vähäiseksi. Mikäli tieto jää kokonaan saamatta, on tärkeää että joko koulu tai koti ottaa vastuun seksuaalikasvatuksesta. Sillä internetin mahdollisesti virheellinen tieto voi helposti saada aikaan paljon vahinkoa, jos hallussa ei ole oikeaa tietoa, mihin verrata.

Kysyttäessä, mistä nuoret voivat saada vastauksia arimpiinkin kysymyksiin saivat ”Koulusta”, ”Kavereilta ja ”internetistä” vastausvaihtoehdot tasaisen paljon vastauksia. Prosenttiosuudet liikkuvat 31,97 %–37,70 % välillä. Suurin osuus eli 37,70 %

oli kuitenkin internetillä, mikä ei sinänsä yllätä. Juuri arimpia ja niin sanotusti noloimpia asioita ja aiheita pitäisi avata enemmän nuorille, jotta niihin ei eksyisi väärää tietoa, mikä on hyvin yleistä netissä. Tässä kysymyksessä oli kuitenkin positiivista huomata, että jopa 18,03 % vastanneista eli 22 oppilasta koki pystyvänsä kysymään arimmat kysymykset omilta vanhemmiltaan, mikä osoittaa, että seksuaalikasvatusta ja kunnon keskusteluyhteyksiä pidetään myös kotona yllä.

Avoimessa kysymyksessä nuoret saivat kertoa mieleisimmän tavan saada seksuaalikasvatusta. Ylivoimaisesti eniten vastauksia sai koulu, mutta monet toivoivat enemmän terveystiedon tunteja ja toivottiin myös valistusta aikaisemmin, kun nuoretkin kokevat, että ajat muuttuvat ja tietoa tarvittaisiin jo aikaisemmin. Koululta myös toivottiin, että terveystietoa voitaisiin tarjota erikseen tytöille ja pojille, jolloin ehkä kynnys kysyä mieltä painavia asioita laskisi pienemmän luokkakoon ja vastakkaisen sukupuolen aiheuttaman paineen poisjäännin vuoksi. Tärkeänä nähtiin myös, että asioista yleisesti uskallettaisiin puhua ja että puhuttaisiin asioiden oikeilla nimillä, eikä kierreltäisi ja kaarreltaisi.

9 POHDINTA

Ennen kuin ihminen on saavuttanut kyvyn rakastaa ja nauttia seksuaalisuudesta, hän on kulkenut pitkän kehityksellisen matkan etsien itseään ja omaa identiteettiään naisena tai miehenä. Matkallaan kohti aikuista seksuaalisuutta nuori etsii itseään seksuaalisessa vastavuoroisuudessa. Mikäli hän ei pääse vuorovaikutukseen, seksuaalisuus jää itsekeskeiseksi suoritukseksi tai tais- teluksi, jossa osapuolet pyrkivät voittamaan toisensa. (Aalberg & Siimes 2007, 95.)

Olen koko opiskelujeni ajan kokenut, että oma kiinnostuksen kohteeni Sosiaalialalla on nuorten parissa työskentely. Pohdinnan alkuun lainaamani teksti herätteli minua ja sai ajattelemaan myös seksuaalisuus -aiheen yli, sillä niin koko koulu-aika kuin tämä opinnäytetyöprosessi on ollut tällainen kehityksellinen matka, jossa olen etsinyt itseäni; kuulunko tälle alalle, onko minulla annettavaa tälle alalle ja onko sillä annettavaa minulle. Se, mitä tämän matkan aikana olen oppinut, on olla pelkäämättä tulevaa, sillä tähänkin asti kaikki isoilta ja jopa mahdottomilta vaikuttavat asiat ovat lopulta muuttuneet mahdollisiksi tai ainakin yrittämisen arvoisiksi. Siksi voin nyt ajatella, että joko tulen löytämään paikkani tällä alalla hetkeksi tai sitten huomaan kymmenen vuoden päästä edelleen työskenteleväni tällä alalla. Tulevaisuudesta ei koskaan tiedä, joten miksi pilata sen pelkäämisellä tämä päivä.

Alusta asti oli selvää, että tekisin opinnäytetyöni yksin, sillä luokallani ei samoista aihealueista kiinnostuneita ole niin paljoa. Yksin tehdessäni pystyisin myös määrittämään aikataulut itselleni sopiviksi. Toki työpari olisi aina silloin ollut hyvä, kun pitäisi nähdä asiat eri näkökulmasta, sillä omista lähtökohdista katsomalla näkökenttä saattaa jäädä välillä suppeaksi. Opinnäytetyöstä kuitenkin tuli näköiseni ja kirjoitin sen omasta näkökulmastani.

Omien haasteiden tiedostaminen oli mielestäni yksi tärkeä vaihe opinnäytetyötä tehdessä. Vaikka olen aina pitänyt yksintyöskentelystä enemmän kuin ryhmätyöskentelystä, niin edelleen itselleni vaikeuksia tuottaa aikataulussa pysyminen. Pysyin aikataulussa paremmin kuin odotin, mutta se johtui ainoastaan siitä, että stressi tämän prosessin tärkeydestä sai minut ylittämään itseni. Opinnäytetyö kuitenkin aiheutti melkoista stressiä 2015 kesälle, sillä kesätöiden imettyä kaikki ylimääräiset energiat

jäi opinnäytetyö tehtäväksi ainoille vapaapäiville, jonka jälkeen kouluun paluu jälleen odotti. Hengähdystaukoa ei kesälle siis mahtunut.

Toinen haaste itselläni on tällaisissa töissä, että lähteinä pitäisi käyttää enemmän kirjoja, sillä niissä kirjoittajat ovat paremmin esillä kuin sähköisissä lähteissä. Toki nettilähteiden käyttö on nykyaikaa ja sieltä löytyy usein uusin tieto, mutta usein näissä lähteissä ei kuitenkaan näy yksittäistä kirjoittajaa, vaan tieto on koottuna yhden ison tietokannan alle. Mietin koko opinnäytetyöprosessin ajan, että en halua mennä sieltä, mistä aita on matalin, joten poimin myös sellaisia kirjoja, joista saan tarvittavaa tietoa, mutta jotka samalla herättelevät mielenkiintoani kirjojen lukemiseen myös tulevaisuudessa.

Kyselylomaketta olisin näin jälkikäteen hieman muokannut, sillä ainoa avoin kysymys oli kyllä hyvä, mutta iso osa vastaajista kommentoi kohtaan ”en tiedä” tai muuta asiattonta, mistä taas ei ole hyötyä opinnäytetyölle. Myös oman aikataulun suunnittelu jäi harmittamaan, sillä vastausprosentti olisi saattanut olla isompi, mikäli olisi ollut enemmän aikaa pitää kyselyä auki tai että olisin itse pystynyt menemään koululle pitämään pienen infon kyselyn tärkeydestä niin itselleni kuin jopa oppilaille itselleen. Koen kuitenkin, että tämä opinnäytetyö antaa tietynlaisia suuntaviivoja Kokkolan 8-luokkalaisten ajatuksista koskien seksuaalikasvatusta. Olen siis tyytyväinen, että pystyin omalla panoksella tarjoamaan apua koulujen henkilökunnalle ja kenties jopa palveluiden muokkaamiselle.

Tietokoneella tehtävän kyselyn visuaalisuutta olisin voinut käyttää enemmän hyödyksi. Vallin (2015) mukaan kyselyyn liitetyt ääni- ja videotiedostot voivat rikastuttaa kyselyä huomattavasti. On kuitenkin mahdollista, että vaikka kysely olisikin sisältänyt paljon videoleikkeitä ja äänitiedostoja, niin joku olisi silti voinut pitää kyselyä turhana tai jopa hankalana vastata. Tällä kertaa yksinkertainen oli mielestäni riittävä, sillä sähköinen kysely mahdollisti kuitenkin vastausten nopean saannin.

Tärkeiksi lähteiksi opinnäytetyössäni nousivat Sinkkosen (2010) teos Nuoruusikä sekä Veikko Aalbergin ja Martti A. Siimeksen (2007) teos Lapsesta aikuiseksi—nuoren kypsyminen naiseksi ja mieheksi. Käytin näitä lähteitä monessa kohtaa, sillä koin, että omat näkemykseni ovat hyvin lähellä kirjoittajien näkemyksiä. Kirjoissa ilmenneet lainalaisuudet pitävät mielestäni myös hyvin paikkaansa nykypäivänäkin.

Sähköisistä lähteistä nousivat esille Halosen ja Tombergin haastattelu ”Seksuaalikasvatus – milloin, miten, miksi?” sekä Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisu, joita pystyin hyödyntämään monessa kohdassa.

Seksuaalisuuden liittäminen aiheena nuorten ikäryhmään oli kohtuullisen helppoa, sillä uteliaisuus on nuorena hyvin korkealla ja asioista halutaan ottaa selvää yhä nuorempana. Kyselyn tuloksia katsellessa seksuaalikasvatus näyttää olevan kohtuullisen hyvällä tasolla Kokkolassa, ainakin näiden nuorten vastausten perusteella. Toki otos ei ollut niin kattava kuin olisin toivonut, mutta aikataulu pakotti etenemään näillä vastausmäärillä. Vanhempien rooli on varmasti nykyaikana korostunut seksuaalikasvatuksessa, sillä ennen luotettiin siihen, että kaikki tarvittava tieto saatiin koulusta. Siksi onkin hyvä, että niin moni oppilas kokee turvalliseksi puhua aroista aiheista omien vanhempien kanssa, mikä varmasti ehkäisee jo osaltaan virheellisen tiedon siirtymistä nuorelle ja nuorelta ehkä eteenpäin kavereille.

Koen, että ammatillinen osaamiseni on kehittynyt, ja olen myös saanut uutta motivaatiota nuorten parissa tehtävää työtä kohtaan tämän opinnäytetyöprosessin aikana. Koko koulutuksen ajan meille on painotettu sosiaalialan kompetenssien tärkeyttä. Alussa ajattelin, että en ikinä tule sisäistämään niitä, mutta tällä hetkellä ajattelen, että niin oman osaamiseni nykyään kuin myös opinnäytetyöni perustana ovat sosiaalialan kompetenssit. Opinnäytetyötä tehdessä olen myös tutustunut omiin yksilöllisiin ominaisuuksiini ja siihen persoonaan, millä minä tulen tekemään työtä ja mikä näkyy myös tässä opinnäytetyössä. (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio 2011, 18–19.)

Olen huomaamattani sisäistänyt tätä sosiaalialalla tarvittavaa osaamista, sillä olen jo omalla opinnäytetyölläni panostanut sosiaalialan kehityksen edistämiseen ja olen omaksunut valmiuksia toimia riittäväillä viestintä- ja kielitaidoilla tulevalle työkentällä. (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio 2011, 18–19.). Valmis en ole, enkä sellaiseksi edes tule, mutta olen sisäistänyt tämän koulun ja opinnäytetyöprosessin aikana sen siemenen, jota lähden kasvattamaan työelämään, oppien erilaisia näkökulmia ja käyttäytymismalleja, oppien katsomaan jokaista asiakasta omasta lähtökohdasta käsin sekä oppien pitämään itseni virkeänä, jotta työnteko onnistuu myös kaukana tulevaisuudessa.

LÄHTEET

Aalberg, V. & Siimes, M, A. 2007. Lapsesta aikuiseksi – Nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi. Helsinki: Nemo.

Bildjuschkin, K. & Ruuhilahti, S. 2012. Lasten ja nuorten seksuaalikasvatus vanhemmuuden näkökulmasta. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00956. Luettu 7.12.2014.

Greenberg. Seksuaalisuuden ulottuvuudet. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojak-sot/0407012/1082460632058/1092920050022/1108716014891/1108717316856.html>. Luettu 12.8.2015.

Halonen, M. & Tomberg, J. Seksuaalikasvatus – milloin, miten, miksi?. Akuutti. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2014/04/09/seksuaalikasvatus-milloin-miten-miksi>. Luettu 7.1.2015.

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>. Luettu 7.8.2015.

Heino, H. 2013. Nuorten aikuisten kokemuksia saamastaan seksuaalikasvatuksesta. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/60376/Hannele.Heino.pdf?sequence=1>. Luettu 12.8.2015.

Hermanson, E. 2010. Oonks mä normaali?. Helsinki: Tammi.

Hiltunen, L. 2009. Validiteetti ja reliabiliteetti. Pdf-tiedosto. Saatavissa: http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ja_reliabiliteetti.pdf. Luettu 8.1.2016.

Ihmisoikeudet.net. 2013. Seksuaalioikeudet. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.ihmisoikeudet.net/index.php?page=seksuaalioikeudet>. Luettu 12.8.2015.

Karkulehto, S. 2011. Seksin mediamarkkinat. Gaudeamus.

Kokkonen, J. 2015. Seksuaalikasvatus on vaikea pala kasvattajille. Pdf-tiedosto. Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/042E98500E54B13AC22577290025E253/\\$FILE/Kokkonen_seksuaalikasvatus.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/042E98500E54B13AC22577290025E253/$FILE/Kokkonen_seksuaalikasvatus.pdf). Luettu 7.8.2015.

Kontula, O. 2012. Mielen seksuaalisuus – Matka kiihottumisen alkulähteille. Helsinki: Duodecim Oy.

Kontula, O & Meriläinen, H. 2007. Koulun seksuaalikasvatus 2000-luvun Suomessa. Helsinki: Väestöliitto.

Korteniemi-Poikela, E & Cacciatore, R. 2010. Portaita pitkin. Helsinki: WSOY.

- Kosunen, E. & Ritamo, M. 2004. Näkökulmia nuorten seksuaaliterveyteen. Helsinki: STAKES.
- Lagina, Nicholas. 2002. Parent-Child Communication: Promoting Sexually Healthy Youth. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.advocatesforyouth.org/the-facts-parent-child-communication>. Luettu 14.9.2015.
- Mäkinen, P., Raatikainen, E., Rahikka, A. & Saarnio, T. 2011. Ammattina sosionomi. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Partanen, M. 2011. 8.-luokkalaisten kokemuksia kouluterveydenhoitajilta saamasta seksuaalikasvatuksesta peruskoulun aikana. Pdf-tiedosto. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/xmlui/bitstream/handle/10024/35367/MariPartanen.pdf?sequence=1>. Luettu 12.8.2015.
- Röning, T. 2013. Nuoren seksuaaliterveyden ja mielenterveyden tukeminen. Pdf-tiedosto. Saatavissa: http://www.keskuspisto.fi/doc/hyvinvoiva_oppilaitos_seinajoki_15_-16_3_2012/Nuoren-seksuaaliterveyden-ja-mielenterveyden-tukeminen---Tiina-Roning.pdf. Luettu 3.12.2014.
- Seksuaaliterveysasema. 2013. Seksuaalisuuden ulottuvuudet. Www-tiedosto. Saatavissa: <https://moodle.amk.fi/mod/page/view.php?id=629>. Luettu 12.8.2015.
- Sinkkonen, J. 2010. Nuoruusikä. Helsinki: WSOY.
- Spisak, S. 2014. Suomalaiset nuoret ja pornografia – riskipuheesta käytännön mediakasvatukseen. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.verke.org/ajankoh-taista/viikon-nakokulma/item/461-suomalaiset-nuoret-ja-pornografia-riskipuheesta-kaytannon-mediakasvatukseen>. Luettu 7.12.2014.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2010. Seksuaalikasvatuksen standardit Euroopassa. Pdf-tiedosto. Saatavissa: file:///C:/Users/kai/Downloads/WHO_BZgA_Standards_finnisch.pdf. Luettu 12.8.2015.
- Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos. 2014. Seksuaalikasvatus. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.thl.fi/fi/web/terveyden-edistaminen/toimijat/terveyden-edistaminen-eri-toimialoilla/terveyden-ja-hyvinvoinnin-edistaminen-ammattillisessa-koulutuksessa/seksuaaliterveys/seksuaalikasvatus>. Luettu 3.12.2014.
- Vaaranen, H. & Oulasmaa, M. Puhumattomuus on tuhoavaa. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/parisuhteen_kriisit_puhumattomuus/. Luettu 8.1.2016.
- Valli, R. 2015. Johdatus tilastolliseen tutkimukseen. 2. painos. Juva: Bookwell Oy.
- Vanhatalo, J. 2014. "Voitaisiin puhua enemmän" : Kahdeksaluokkalaisten nuorten kokemukset seksuaalikasvatuksesta. Pdf-tiedosto. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/82909/Vanhatalo_Jonna.pdf?sequence=1. Luettu 12.8.2015

Nuorten seksuaalioikeudet

Kaikilla maailman nuorilla on sukupuolesta, ihonväristä, seksuaalisesta suuntauksesta tai terveydentilasta riippumatta seksuaalisina olentoina seuraavat oikeudet:

1. Oikeus elämään, oikeus olla oma itsensä, tehdä itsenäisiä päätöksiä, ilmaista mielipiteensä.
2. Nuorella on oikeus nauttia omasta kehostaan ja seksuaalisuudestaan.
3. Nuorilla ja lapsilla on oltava vapaus uskonnollisten tekstien, uskomusten, aatteiden ja perinteiden rajoittavista tulkinnoista tai omaan kehoon puuttuvista loukkauksista seksuaalisissa asioissa. Hänellä on myös oikeus noudattaa uskontoaan omalla tavallaan.
4. Kukaan ei saa kiusata, syrjiä tai loukata nuorta hänen sukupuolensa, seksuaalisten erityispiirteidensä, kehittyneisyytensä tai kehittymättömyytensä vuoksi.
5. Nuorta ei saa haukkua hänen seksuaalisuuttaan loukkaavasti (esim. huoraksi tai homoksi) eikä ahdistella seksuaalisesti.
6. Nuorella on aina oikeus sanoa mielipiteensä kun hänen seksuaalisuuteensa liittyvistä asioista keskustellaan tai niistä päätetään.
7. Oikeus nauttia seksuaalisuudesta, olla turvassa, valita vapaasti haluaako avioitua tai pysyä naimattomana sekä oikeus perhesuunnitteluun.
8. Jokaisella nuorella tulee olla oikeus seksuaaliseen suuntautumisensa mukaiseen tyydyttävään seksuaalisuuteen ja sukupuolielämään, kunhan ei vahingoita eikä alista ketään toista.
9. Jokaisen täytyy saada rauhassa päättää itse haluaako olla seksuaalisesti aktiivinen vai ei.
10. Nuorella on oikeus osoittaa seksuaalista halukkuutta ja oikeus peräytyä ja kieltäytyä missä tahansa seksuaalisen tapahtuman vaiheessa.

11. Nuorella on oikeus saada riittävästi tietoa ja välineitä ehkäistäkseen suunnittemattomia raskauksia, oikeus ajoissa ja oikein tehtyyn raskauden keskeytykseen ja oikeus myös jatkaa raskauttaan ja saada tällöin kaikki tarpeellinen tuki.
12. Oikeus tietoon seksuaalisuudesta, ehkäisymenetelmistä, sukupuolitaudeista ja HIV:stä, ja omista oikeuksistaan.
13. Aikuisten tulee kertoa nuorille seksiin liittyvistä riskeistä sekä niistä menetelmistä, joilla riskejä voidaan välttää. Nuorelle tulee tarjota myös tieto seksuaalisuuden luonnollisuudesta ja keinoista, joilla seksuaalista tyydytystä, onnellisuutta ja tasapainoa voi turvallisesti kokea. Nuorille tarjotun tiedon tulee olla muodossa jonka he ymmärtävät.
14. Neuvontaa ja ehkäisyvälineitä sekä seksuaaliterveydenhoitoon tarkoitettuja lääkkeitä tulee olla nuorten saatavilla heille mahdollisissa paikoissa, mahdolliseen aikaan ja mahdollisella hinnalla.
15. Aikuisilla on velvollisuus tiedottaa nuorille heidän seksuaalisista oikeuksistaan, jotta he ymmärtävät vaatia niitä ja suojella itseään.
16. Oikeus suojella itseään ja tulla suojelluksi suunnittemattomilta raskauksilta, sukupuolitaudeilta ja HIV:ltä sekä seksuaaliselta hyväksikäytöltä. Yhdenkään nuoren terveys ei saa vaarantua seksuaalisuuden vuoksi.
17. Ketään ei saa painostaa suojaamattomaan seksiin. Aikuisten on järjestettävä nuorille riittävästi neuvontaa ja tiedotettava siitä.
18. Aikuisten on määrätietoisesti taisteltava vastaan häiriintyneiden yksilöiden halua käyttää nuoria tai lapsia seksuaalisesti hyväkseen.
19. Oikeus seksuaaliterveydenhuoltoon, joka on luottamuksellista, korkeatasoista, ja johon nuorilla on varaa ja jota annetaan molemminpuolisella kunnioituksella. Nuorella on oikeus nopeasti saatavilla oleviin seksuaaliterveydenhuollon palveluihin, joissa heitä hoitavat nuoria kunnioittavat ja heidän kanssaan yhteistyön kykenevät aikuiset. Seksuaaliterveydenhuollon palvelujen tulee lähteä nuoren tarpeista, eikä sukuelinten tutkimus tai hoito koskaan saa olla kivulias tai loukkaava, vaan tarvittaessa on käytettävä riittävää kivunlievitystä.

20. Oikeus osallistua ohjelmien suunnitteluun nuorille nuorten kanssa, ja oikeus vaikuttaa nuoria koskeviin päätöksiin. Nuorilla tulee olla todellinen mahdollisuus vaikuttaa heitä koskeviin suunnitelmiin ja päätöksiin seksuaali- ja lisääntymisterveysasioissa, sekä oikeus olla mukana suunnittelemassa nuorten seksuaaliterveyden palveluja. (Ihmisoikeuden.net 2013.)

NUORTEN AJATUKSIA VARHAISNUORUUDESSA SAADUSTA SEKSUAALIKASVATUKSESTA

Hei! Olen sosionomiopiskelija Centria ammattikorkeakoulusta Kokkolasta. Teen opinnäytetyöni liittyen nuorten kokemuksiin ja ajatuksiin varhaisnuoruudessa saadusta seksuaalikasvatuksesta. Vastauksistanne saadun tiedon pohjalta on mahdollista parantaa seksuaalikasvatuksen toteuttamista Kokkolan alueella. Vastauksenne eivät voi olla väärää, joten toivon teidän vastaavan mahdollisimman totuudenmukaisesti. Kyselyyn vastaaminen vie noin 5 minuuttia ja se on anonyymi sekä luottamuksellinen.

Kiitos ajastasi!

1. Sukupuoli *

- Nainen
- Mies

2. Minkä ikäisenä olet saanut ensimmäisen kerran tietoa seksuaalisuudesta? *

(Esimerkiksi murrosiässä tapahtuvista muutoksista, ehkäisystä jne.)

- 8-9 -vuotiaana
- 10-11 -vuotiaana
- 12-13 -vuotiaana
- 14-15 -vuotiaana
- Jonkin muun ikäisenä, minkä?

3. Mistä tai keneltä olet saanut tietoa seksuaalisuuteen liittyvistä asioista varhaisnuoruudessa? *

(Mikäli olet saanut tietoa monesta eri paikasta, niin valitse vaihtoehdoksi se, josta olet saanut mielestäsi eniten tietoa. Varhaisnuoruudella tarkoitetaan 11-13 vuoden ikää)

- Vanhemmilta
- Koulusta (Terveystiedon tunnit, terveydenhoitaja...)
- Kavereilta
- Internetistä
- Jostain muualta, mistä?

4. Millä tavalla/Mistä olisit toivonut saavasi tietoa seksuaalisuudesta? *

(Merkitse vain se, mikä on mielestäsi mielekkäin vaihtoehto)

- Vanhemmilta
- Kavereilta
- Koulusta (Terveystiedon tunnilta, terveydenhoitajalta)
- Internetistä
- Jostain muualta, mistä?

5. Miten kuvaillet hetken/tilanteen, jolloin sait tietoa seksuaalisuudesta? *

	Hy- vin	Melko	lhan ok	Melko	Hy- vin	
Epämiellyttävä	☐	☐	☐	☐	☐	Miellyttävä
Tarpeeton	☐	☐	☐	☐	☐	Tarpeellinen
Nolo	☐	☐	☐	☐	☐	Rento

6. Miten mielestäsi koulun tarjoama seksuaalivalistus vastasi varhaisnuoruusikäsi tarpeisiin? *

(Koululla tässä kysymyksessä tarkoitetaan terveystiedon tunteja sekä terveydenhoitajan antamaa infoa. Varhaisnuoruus tarkoittaa 11-13 vuoden ikää)

- Tietoa sai liian paljon
- Tietoa sai tarpeeksi
- Tietoa sai liian vähän
- Tietoa ei saanut ollenkaan
- Jotenkin muuten, miten?

7. Miten mielestäsi kotisi tarjoama seksuaalivalistus vastasi varhaisnuoruusikäsi tarpeisiin? *

- Tietoa sai liian paljon
- Tietoa sai tarpeeksi
- Tietoa sai liian vähän
- Tietoa ei saanut ollenkaan
- Jotenkin muuten, miten?

8. Mistä tai keneltä sait vastauksia kaikista nolostuttavimpiinkin kysymyksiin seksuaalisuuteen liittyen? *

- Vanhemmilta
- Koulusta
- Kavereilta
- Internetistä
- Jostain muualta, mistä?

9. Mikä olisi mielestäsi paras tapa tarjota tietoa seksuaalisuudesta? *

KOKKOLAN KAUPUNKI
 Sivistyskeskus

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS
 Tutkimusluvat

 Viranhaltija ja virka-asema
 Johnson Peter
 Sivistysjohtaja

 Päivämäärä / pykälä
 28.4.2015 / § 117

Asia	TUTKIMUSLUPA / Pauliina Peltokangas	
Päätös ja sen perustelut	Centria ammattikorkeakoulun sosiaalialan koulutusohjelmassa opiskelevalle Pauliina Peltokankaalle myönnetään tutkimuslupa opinnäytetyöhön, jossa tutkitaan kokkolalaisten, suomenkielisten 8.-luokkalaisten varhaisnuoruudessa saamaa seksuaalikasvatusta. Tutkimuksen aikataulu on 5-8/2015.	
Allekirjoitus	Sivistysjohtaja Peter Johnson	
Oikaisuvaatimus-oikeus	Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianomainen) sekä kunnan jäsen.	
Oikaisuvaatimusviranomainen	Opetus- ja kasvatuslautakunta, PL 43, 67101 KOKKOLA	
Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen	Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenten katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.	
Oikaisuvaatimuksen sisältö ja toimittaminen	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen ja se on tekijän allekirjoitettava. Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.	
Päätöksen nähtäväksi asettaminen	Sivistyskeskus, tiistai 28.4.2015 klo 9-16.	
Tiedoksianto asianosaiselle	☒ Lähetetty tiedoksi kirjeellä Annettu postin kuljetettavaksi, pvm / tiedoksiantaja 28.4.2015 / L Finnilä-Österbacka	Asianosainen Peltokangas Pauliina
	☐ Luovutettu asianosaiselle Paikka, pvm	Asianosainen
	Tiedoksiantajan allekirjoitus ja virka-asema	Vastaanottajan allekirjoitus
	palvelusihteeri	
	☒ Muulla tavoin, miten sähköpostitse	
Lisätietoja		
Liitteet		
Sisäinen jakelu		

